

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd (PEF)

Bakalářská práce

Sociální a ekonomický rozvoj obce Tuchoměřice

Dušan Klodner

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dušan Klodner

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sociální a ekonomický rozvoj obce Tuchoměřice

Název anglicky

Social and Economic Development of the Municipality Tuchoměřice

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit sociální a ekonomický rozvoj Tuchoměřic v kontextu procesu suburbanizace. S využitím analýzy dat bude zhodnocena aktuální situace Tuchoměřic a navržena rozvojová opatření vedoucí ke zlepšení sociálního a ekonomického potenciálu obce.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Také bude využito primárního sběru dat pomocí dotazníkového šetření mezi obyvateli obce s cílem posoudit jejich vnímání aktuálního rozvoje obce Tuchoměřice.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

ekonomický rozvoj, obec, sociální rozvoj, veřejná správa, urbanizace

Doporučené zdroje informací

- ESKELINEN, Heikki, et al.: *Competitiveness, Localised Learning and Regional Development: Specialization and Prosperity in Small Open Economies*, Taylor and Francis, 2002. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.infozdroje.czu.cz/lib/czup/detail.action?docID=169634>
- HNILÍČKA, Pavel. *Sídelní kaše : otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů : urbanismus do kapsy*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-592-4.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava; PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- OUŘEDNÍČEK, Martin; ŠPAČKOVÁ, Petra; NOVÁK, Jakub. *Sub urbs: krajina, sídla a lidé*. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2226-4.
- PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- TOTH, Petr. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.
- WOKOUN, René. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, René. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 7. 6. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 08. 12. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Sociální a ekonomický rozvoj obce Tuchoměřice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 7.3.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Jakobovi Husákovi, Ph.D. za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat. Děkuji také všem účastníkům dotazníkového šetření, kteří se ho zúčastnili, a tím mi pomohli v průzkumu v empirické části.

Sociální a ekonomický rozvoj obce Tuchoměřice

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá sociálním a ekonomickým rozvojem obce Tuchoměřice v kontextu procesu suburbanizace. Práce je rozdělena na teoretickou část, ve které jsou vysvětleny teoretické pojmy, konkrétně urbanizační fáze, regionální rozvoj, trvale udržitelný rozvoj a obec. Praktická část se věnuje analýze socioekonomických ukazatelů Tuchoměřic, v níž je zkoumáno obyvatelstvo, občanská vybavenost, církev, cestovní ruch, spolky, dopravní i technická infrastruktura, hospodaření obce, ekonomické subjekty a nezaměstnanost obce v porovnání s obcí Středokluky. V závěru práce jsou prostřednictvím SWOT analýzy charakterizovány silné a slabé stránky Tuchoměřic a možné příležitosti a hrozby a také jsou zde navržena rozvojová opatření vedoucí ke zlepšení kvality života v obci a větší spokojenosti obyvatel. Součástí práce je i zpracované dotazníkové šetření, které přispělo k sestavení návrhů pro rozvoj obce, a které slouží především čtenářům této bakalářské práce jako prostředek k utvoření si představy, jak obyvatelé Tuchoměřic pohlíží na aktuální rozvoj obce.

Klíčová slova: Tuchoměřice, urbanizace, regionální rozvoj, trvale udržitelný rozvoj, obec, sociální rozvoj, ekonomický rozvoj, SWOT analýza

Social and Economic Development of the Municipality Tuchoměřice

Abstract

This bachelor's thesis deals with the social and economic development of the Tuchoměřice municipality in the context of the suburbanization process. The thesis is divided into a theoretical part, in which theoretical terms are explained, namely the urbanization phase, regional development, sustainable development and the municipality. The practical part is devoted to the analysis of the socio-economic indicators of Tuchoměřice, in which the population, civic amenities, church, tourism, associations, transport and technical infrastructure, management of the municipality, economic entities and unemployment of the municipality are examined in comparison with the municipality of Středokluky. At the end of the work, the strengths and weaknesses of Tuchoměřice and possible opportunities and threats are characterized through a SWOT analysis, and development measures leading to the improvement of the quality of life in the village and greater satisfaction of the residents are also proposed. Part of the thesis is also a processed questionnaire survey, which contributed to the compilation of proposals for the development of the municipality, and which serves primarily the readers of this bachelor's thesis as a means of creating an idea of how the inhabitants of Tuchoměřice view the current development of the municipality.

Keywords: Tuchoměřice, urbanization, regional development, sustainable development, municipality, social development, economic development, SWOT analysis

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Urbanizační fáze a jejich vymezení	14
3.1.1 Urbanizace	14
3.1.1.1 Venkov	15
3.1.1.2 Město	16
3.1.2 Suburbanizace	16
3.1.2.1 Předměstí	17
3.1.2.2 Urban Sprawl.....	18
3.1.2.3 Satelitní město	18
3.1.3 Desurbanizace	19
3.1.3.1 Aglomerace.....	20
3.1.3.2 Konurbace.....	20
3.1.3.3 Megapolis	20
3.1.4 Reurbanizace.....	21
3.1.4.1 Brownfield.....	21
3.2 Regionální rozvoj	22
3.2.1 Vymezení rozvoje na regionální úrovni.....	22
3.2.2 Aktéři regionálního rozvoje	24
3.2.3 Regionální politika.....	24
3.2.3.1 Nástroje regionální politiky	24
3.2.3.2 Pojetí regionální politiky	25
3.3 Trvale udržitelný rozvoj	26
3.3.1 Vymezení udržitelného rozvoje	26
3.3.2 Silná a slabá udržitelnost	27

3.3.3	Cíle udržitelného rozvoje OSN	27
3.4	Obec.....	29
3.4.1	Charakteristika obce.....	29
3.4.2	Působnost obce.....	30
3.4.3	Orgány obce	30
3.4.4	Obecní rozpočet	33
4	Vlastní práce	34
4.1	Obec Tuchoměřice	34
4.1.1	Základní charakteristika obce	34
4.1.2	Historie obce	35
4.1.3	Prostorová struktura obce ovlivněná suburbanizací.....	36
4.2	Analýza sociálních a ekonomických ukazatelů Tuchoměřic	38
4.2.1	Obyvatelstvo	38
4.2.2	Občanská vybavenost.....	44
4.2.2.1	Školství	44
4.2.2.2	Zdravotnictví.....	44
4.2.2.3	Knihovna.....	45
4.2.2.4	Gastronomie a ubytování	45
4.2.3	Církev.....	45
4.2.4	Cestovní ruch	46
4.2.5	Spolky	47
4.2.6	Dopravní infrastruktura.....	47
4.2.7	Technická infrastruktura	48
4.2.8	Hospodaření obce.....	49
4.2.9	Ekonomické subjekty	50
4.2.10	Nezaměstnanost	51
4.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření	52
4.4	SWOT analýza obce Tuchoměřice.....	62
4.4.1	Shrnutí analýzy	63
4.5	Návrhy pro rozvoj obce.....	65

5 Závěr.....	66
6 Seznam použitých zdrojů	68
7 Internetové zdroje	70
7.1 Seznam obrázků	72
7.2 Seznam tabulek	72
7.3 Seznam grafů.....	72
7.4 Seznam použitých zkratk.....	73
Přílohy.....	74

1 Úvod

Obec Tuchoměřice se nachází v okrese Praha – západ v mělkém údolí horního toku Únětického potoka zhruba 11 km severozápadně od centra hlavního města Prahy.

Tuto obec jsem si pro svou bakalářskou práci vybral z důvodu, že se v této obci často vyskytuji a dobře ji znám. Zároveň mám v Tuchoměřicích mnoho známých a příbuzných, což byl také důležitý faktor, který mi při výběru napomohl. Téma této bakalářské práce jsem volil s ohledem na studijní obor, jehož zaměření se týká veřejné správy a regionálního rozvoje.

Suburbanizace je jedním z procesů, které již delší dobu ovlivňují charakter našich sídel. Nejčastěji je suburbanizace definována jako přesun obyvatelstva z center městských regionů do jejich zázemí, tedy na okraje, často až za administrativní hranici zdrojového města. Suburbanizace je charakteristická vznikem nových rodinných domů, čtvrtí nebo stavbou komerčních a nákupních zón podél dálnic nebo jiných odlehlých silnic.

Tuchoměřice je obec, kterou v posledních desetiletích suburbanizace viditelně formuje. Obyvatelé zde konzistentně přibývají a novostavby spojené se suburbanizací též. Území Tuchoměřic se nachází hned vedle Prahy, tudíž nově příchozí obyvatelé mívají často původ přímo z hlavního města. Lidé tohoto původu bývají zvyklí na vysoké standardy, proto lze v Tuchoměřicích najít nejen dobrou občanskou vybavenost, ale i relativně slušné podmínky pro kvalitní život. Samotná úroveň obce se odvíjí především od jejího rozvoje, jehož cílem je zejména přispět k blahobytu současných a budoucích generací a zajistit tak konkurenceschopnost obce i do budoucna. Rozvoj obce jako takový je tedy velmi důležitý, jelikož bez něho by obec mohla zcela zaniknout.

První část této bakalářské práce bude věnována teoretickým pojmům a jejich vymezením. Budou zde vysvětleny urbanizační fáze, regionální a trvale udržitelný rozvoj a také obec. Druhá (praktická) část se bude věnovat charakteristice Tuchoměřic a následné analýze, která poukáže na dosavadní vývoj obce. Analýza bude vycházet především ze socioekonomických ukazatelů a její zpracování může posloužit jako pomocný nástroj pro budoucí rozhodování Tuchoměřic v oblasti jejího rozvoje. V závěru práce bude také zpracováno dotazníkové šetření, které poslouží jako prostředek k vytvoření si představy, jak místní obyvatelé pohlíží na aktuální rozvoj obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit sociální a ekonomický rozvoj obce Tuchoměřice v kontextu procesu suburbanizace. V teoretické části budou blíže specifikovány pojmy, které souvisejí s tématem práce, a které jsou důležité pro pochopení praktické části. Jsou zde popsány urbanizační procesy, vymezení regionálního a trvale udržitelného rozvoje a také je zde popsána obec a její fungování. Praktická část se bude zabývat obecnou charakteristikou Tuchoměřic a následně bude provedena SWOT analýza, na základě které budou navržena případná rozvojová opatření, vedoucí ke zlepšení sociálního a ekonomického potenciálu obce. Práce bude obsahovat také dotazníkové šetření mezi obyvateli, přičemž data získaná v rámci tohoto šetření poslouží jako nástroj k posouzení aktuálního rozvoje Tuchoměřic místními obyvateli.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena do dvou hlavních částí. První část bude literární rešerše, v níž bude z metodologického pohledu využito především studia odborné literatury související s danou problematikou. Tato část bude věnována urbanizaci a fázím urbanizačního procesu, regionálnímu a trvale udržitelnému rozvoji a v poslední řadě i charakteristice obce. V další (praktické) části bude poté představena samotná obec, ke které se tato práce vztahuje a následně bude provedena SWOT analýza. Důležitým zdrojem dat a informací pro zpracování této části budou relevantní internetové weby (oficiální stránka Tuchoměřic atd.), zejména potom bude využita internetová databáze Českého statistického úřadu. Empirická část bude obsahovat také dotazníkové šetření mezi obyvateli Tuchoměřic s cílem posoudit jejich vnímání aktuálního rozvoje obce. Dotazník bude vytvořen vlastním zpracováním a bude rozdán mezi obyvatele Tuchoměřic.

V závěru práce budou shrnuty jednotlivé poznatky a budou navržena rozvojová opatření, která povedou ke zlepšení sociálního a ekonomického potenciálu obce.

3 Teoretická východiska

3.1 Urbanizační fáze a jejich vymezení

3.1.1 Urbanizace

Odborná literatura uvádí mnoho způsobů, jak porozumět urbanizaci. Lze ji definovat jako:

- *„růst koncentrace obyvatel ve městech*
- *pohyb lidí z malých obcí, zabývajících se hlavně nebo pouze zemědělstvím, do jiných obcí, obvykle větších, jejichž činnost je zaměřena převážně na správu, obchod, služby atd.*
- *proces přeměny venkovských oblastí v městské. Tento proces má výrazné důsledky v hospodářské struktuře obyvatelstva*
- *společenský, socioekonomický proces přeměňující životní formy i zvyky a odstraňující staleté rozdíly mezi městem a venkovem. Není to proces omezený jen na určitý prostor, nýbrž na celé území země.“¹*

Pojem urbanizace vnikl relativně nedávno. Samotné počátky tohoto procesu bývají často spojovány s industrializací (18. stol.) a to především proto, že industrializace zapříčinila velký růst pracovních příležitostí v průmyslovém odvětví, což následně vedlo k růstu obyvatel ve městech. Urbanizace v této fázi bývá označována jako urbanizace industriální. Začátkem 20. století ovšem začínají být v popředí i služby, které ve vyspělých zemích Evropy pohánějí další růst obyvatel ve městech. V této fázi se již hovoří o urbanizaci postindustriální.²

Současné pojetí chápe urbanizaci jako komplexní společenský proces, který rozlišuje například ekonomickou, demograficko-sídelní, sociální nebo kulturní stránku. Je to proces,

¹ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 46.

² HORSKÁ, Pavla, Eduard MAUR a Jiří MUSIL. *Zrod velkoměsta: urbanizace českých zemí a Evropa*. Praha: Paseka, 2002. s. 15.

který mění sociální strukturu jak lokálního a regionálního společenství, tak i celé společnosti. Urbanizace jako taková zasahuje do mnoha oblastí lidského žití. Ovlivňuje například lidské chování, sociální vazby, způsob života, ale také lidské hodnoty a postoje.³

Pro bližší představu, co je vlastně urbanizace je vhodné zmínit publikované dílo Zrod velkoměsta, které definuje urbanizaci jako přechod z převážně venkovské společnosti na společnost převážně městskou. Jedná se o proces, který je jasně vymezen v čase, a který probíhá několik desítek let. V Evropě tento přechod trval zhruba 250 let a z dnešního pohledu je Evropa až na některé oblasti zcela urbanizována. V zemích mimo Evropu probíhá urbanizace o něco rychleji, nicméně zde začala urbanizace později než v Evropě, a proto je předpoklad celosvětového přechodu odhadnut na 300 až 350 let. Ukončení urbanizace se tedy z globálního pohledu odhaduje na konci 21. století.⁴

3.1.1.1 Venkov

Podle Velkého sociologického slovníku lze venkov definovat jako „*obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem.*“⁵ Typicky uváděným sídlem venkova je vesnice. Z pohledu sociologie je hlavní charakteristika venkova především venkovská komunita, která je často protikladem komunity městské.

Venkovská komunita se oproti městské komunitě vyznačuje zejména těmito znaky:

- „*vyšší mírou vzájemné sociální závislosti*“
- *menší variabilitou profesních možností*
- *menší sociální diferenciací a také zúženým prostorem sociální mobility*
- *silnější vazbou na tradici a slabší inklinací k sociální změně*

³ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 45.

⁴ HORSKÁ, Pavla, Eduard MAUR a Jiří MUSIL. *Zrod velkoměsta: urbanizace českých zemí a Evropa*. Praha: Paseka, 2002. s. 15.

⁵ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 1380.

- *silnější determinací přírodním prostředím“* ⁶

3.1.1.2 Město

Dle českého sociologa Jiřího Musila je „*město složitým sociálním systémem, který se vyznačuje rozvinutou dělbu práce a velkou hustotou obyvatelstva, jež je sociálně velmi různorodé, nezabývá se zemědělstvím a vytvořilo si soustavu interakcí, charakterizovanou určitou distancí v meziosobních vztazích, partikulárností sociálních rolí a nepřímými způsoby sociální kontroly.*“ ⁷ Z historického pohledu jsou města mladší než venkovská sídla (typicky vesnice). Existují zde čtvrtě průmyslového, obchodního, obytného i jiného charakteru. Pracoviště bývají výrobní i nevýrobní a městské budovy mají výstavní i méně výstavní vzhled. Potřeby lidí se ve městě uspokojují mnohem snáze než na venkově. Z pohledu městských funkcí rozlišujeme malá města, velká města a velkoměsta. V malých městech se městské funkce teprve rozvíjí. Ve velkých městech jsou již plně rozvinuty a ve velkoměstech bývají dokonce nadměrně rozvinuty. ⁸

3.1.2 Suburbanizace

Suburbanizace je druhá navazující fáze urbanizace, která je ve vybrané literatuře vysvětlována jako růst města prostřednictvím expanze do okolní venkovské krajiny. Je to proces, který je charakteristický vznikem rezidenčních, průmyslových a komerčních zón v příměstských oblastech, a který je často spojován s nízkou hustotou osídlení a rozptýlenou zástavbou. Rezidenční zóny jsou často vyznačovány homogenní výstavbou (především rodinnými domy) a komerční zóny bývají mnohdy stavěny podél dálnic a jiných odlehlých silnic. Suburbanizace je chápána jako komplexní proces, ke kterému „*dochází příchodem*

⁶ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 1380

⁷ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 36.

⁸ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 34–35.

nových lidských aktivit (bydlení, obchod, skladování, výroba) do oblastí nacházejících se mimo kompaktní zástavbu města, a přitom v rámci metropolitního území.“⁹

V literatuře je suburbanizace označována jako vyšší fáze růstu měst, která probíhá převážně v průmyslově rozvinutých zemích. Suburbanizační proces se ovšem „*vyznačuje přesunem obyvatelstva a společenských činností, tj. výroby, obchodu i správy, z tzv. jádrových měst, venkovských prostorů nebo z jiných částí metropolitních regionů do předměstí, která jsou za hranicí souvisle zastaveného městského území, čili do okrajových zón města.*“¹⁰ Suburbanizace tak nepředstavuje pouze fyzický růst měst, ale prostřednictvím dekoncentrace obyvatelstva v konečném výsledku decentralizuje celá města.

První náznaky tohoto procesu byly zaznamenány již ve 20. letech 20. století. Zpočátku se suburbanizace projevovala nejvíce v USA a Velké Británii, později se ale rozšířila i do ostatních vyspělých zemích. Řadu let tak lze pozorovat růst obyvatel na předměstích, zatímco počet obyvatel ve vnitřních částech měst klesá.¹¹

3.1.2.1 Předměstí

Pojem předměstí je znám již z minulosti. Především z dob, kdy zde existovala města s hradbami. To, co existovalo vně hradeb (budovy, pole, cesty atd.) a bylo stále v relativně dobrém dosahu samotného města patřilo pod označení předměstí. Opevnění města sloužilo převážně pro ohraničení vzácné půdy a pro obrannou schopnost města. Později však hradby ztratily svůj obranný význam a města se začala rozšiřovat i mimo své hranice. I přesto ale, že zde přestaly existovat hradby měst, předměstím byl stále udělován druhořadý význam.¹² Z dnešního pohledu představují předměstí nejčastěji obytné, průmyslové nebo také

⁹ SÝKORA, Luděk, ed. *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Praha: Ústav pro ekopolitiku, 2002. s. 10.

¹⁰ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 53.

¹¹ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 52–53.

¹² HNILÍČKA, Pavel. *Sídelní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Brno: ERA, 2005. s. 25.

komerční (nejvíce realizováno a diskutováno) oblasti, do kterých se přesouvá obyvatelstvo z vnitřních částí měst.¹³

3.1.2.2 Urban Sprawl

V kontextu suburbanizace je vhodné objasnit i pojem Urban Sprawl neboli v českém překladu Sídelní kaše. Jedná se o projev suburbanizace, který odborná literatura definuje jako „*vytváření nové výstavby mimo existující kompaktní zastavěná území, v oblastech vlivu rozvoje metropolitních měst, v pásech okolo hlavních dopravních tahů nebo na křižovatkách hlavních dopravních tahů.*“¹⁴ Výstavba tohoto charakteru je spojována s vysokými nároky na zápor půd, zároveň také vysokými náklady na budování dopravní a technické infrastruktury. Spotřeba energií a vody je kvůli těmto lokalitám výrazně vyšší v rozvodných sítích. Velký problém také představuje dojíždění (za prací, do škol, za službami, kulturou...) z těchto oblastí. Veřejná doprava nemůže dostatečně obsloužit tyto lokality, a proto lidé zde bydlící jsou často nuceni používat individuální automobilovou dopravu.¹⁵

3.1.2.3 Satelitní město

Typickým příkladem Urban Sprawlu je suburbium neboli satelitní město. Tento druh sídla bývá stavěn na předměstích jako součást stávajících měst nebo obcí a slouží převážně k bydlení. Na území této výstavby chybí většinou veškerá občanská vybavenost (školy, obchody, restaurace atd.) a z pohledu dopravní dostupnosti je téměř nemožné se do těchto oblastí dostat jinak než vlastním automobilem. Obyvatelé žijící v těchto suburbiích výrazně navyšují původní počet obyvatel v daném městě nebo obci, což má za následek například nedostatek volných míst v lokálních školách. Diskutovaným tématem v souvislosti se satelitními městy je i životní prostředí, které je poškozováno především z důvodů ztráty

¹³ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 52.

¹⁴ ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst*. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. s. 21.

¹⁵ ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst*. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. s. 21.

krajiny a vyšších automobilových emisí, které jsou produkovány individuální automobilovou dopravou v těchto oblastech.¹⁶

3.1.3 Desurbanizace

Proces desurbanizace (někdy také označován jako kontraurbanizace) je třetí fází urbanizace a patří dle současné odborné literatury mezi nejvýznamnější procesy, které charakterizují vývoj osídlení v západoevropských zemích. V literatuře je desurbanizace „*chápána jako proces spojený s migrací obyvatel do venkovských oblastí a do jejich obvykle malých nebo středně velkých měst, nebo přímo venkovských sídel.*“¹⁷

Začátky tohoto procesu bývají nejčastěji datovány v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století především ve Velké Británii, Německu a Belgii. Z těchto zemí se desurbanizace rozšířila v pozdějších letech i do zemí jižní, severní a východní Evropy, kde ovšem důsledky tohoto procesu začínají být patrné teprve počátkem 21. století.¹⁸

Desurbanizace je de facto opak urbanizace. „*Jde o zastavení růstu počtu obyvatel měst, zejména velkoměst, ale také celých metropolitních regionů, a o zastavení úbytku počtu obyvatel, případně o růst počtu obyvatel v malých městech, ve venkovských obcích a venkovských oblastech.*“¹⁹ Hlavní příčinou tohoto procesu je zejména změna struktury pracovních příležitostí, kdy průmysl ve městech a městských aglomeracích upadá, zatímco sektor služeb zde naopak roste. To má za následek odchod pracujících lidí v průmyslu z těchto lokalit do venkovského prostředí, kam se průmysl přesouvá. Díky tomu však v mnoha nových lokalitách roste počet obyvatel a vznikají zde nové pracovní příležitosti.²⁰

¹⁶ HNILIČKA, Pavel. *Sídelní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Brno: ERA, 2005. s. 11.

¹⁷ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 59.

¹⁸ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 57.

¹⁹ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 202.

²⁰ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 202–203.

3.1.3.1 Aglomerace

V souvislosti s urbanizací, potažmo desurbanizací jsou často spojovány pojmy aglomerace, konurbace a megapolis.

Aglomerace je „označení sídel seskupených kolem jednoho atraktivního centra tvořící ekonomický, sociální a kulturní celek.“²¹ Pojem atraktivní centrum zde obvykle představuje rozrůstající se město. Tato seskupení spolu s centrem bývají mnohdy charakteristická vyšším počtem obyvatel, než se vyskytuje na území průměrně velkého evropského státu. Mezi běžně uváděné aglomerace patří například Tokio, Mexico City nebo Soul.²²

3.1.3.2 Konurbace

Konurbace neboli souměstí představují rozsáhlé urbanizované plochy, které vznikly územním propojením velkých sídel (aglomerací). Oproti aglomeraci je konurbace tvořena minimálně dvěma centry (městy), které se vyznačují svojí rovností a administrativní samostatností. Tato centra mívají často společné stimuly ekonomického růstu (například těžbu nerostných surovin).²³ Příkladem lze uvést například Porúří v Německu, které se skládá z několika samostatných měst. Dokonce i v České republice jsou konurbace. Pro představu je možné uvést Ostravsko-karvinou oblast.²⁴

3.1.3.3 Megapolis

Pojem megapolis (též megalopolis) „je rozsáhlé území téměř souvislého městského osídlení, složené z více konurbací.“²⁵ Megapole se nejčastěji vyskytují v Jižní Americe, Africe a Asii. Typickým příkladem megalopole může být severovýchodní území USA

²¹ JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Praha: Grada, 2012. s. 15.

²² JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Praha: Grada, 2012. s. 15–16.

²³ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 528.

²⁴ DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Ekonomická geografie pro ekonomy*. [Praha]: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021. s. 112.

²⁵ MIZEROVSKÝ, Tomáš. *Problematika povyšování obcí v České republice na města*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012, 56 s.

Boston – Washington (BosWash), které propojilo několik městských aglomerací a konurbací. Dohromady tato megapole sčítá kolem 60 mil. obyvatel.²⁶

3.1.4 Reurbanizace

Poslední typ urbanizačního procesu je reurbanizace. Tento proces lze zjednodušeně definovat jako „*návrat obyvatel do měst. Je to proces, při kterém dochází k opětovnému osídlování centrálních zón měst a metropolitních regionů.*“²⁷ Pro reurbanizaci je charakteristická rekonstrukce opuštěných administrativních a komerčních budov i historicky industriálních staveb za účelem nového funkčního využití.²⁸

O tomto procesu se vedly diskuse již v 60. a 70. letech 20. století městskými výzkumníky a plánovači, ovšem v modelech městského životního cyklu se reurbanizace objevuje až v první polovině 80. let 20. století. V době vzniku těchto modelů však probíhala ve vyspělých zemích především suburbanizace, proto je zde reurbanizace řešena spíše z teoretického nebo hypotetického hlediska.²⁹

3.1.4.1 Brownfield

Spolu s reurbanizací je často spojován pojem brownfield neboli v českém překladu hnědé pole. Brownfieldem se rozumí „*nemovitý majetek, jehož rozšíření, přestavba nebo opětovné použití může být komplikováno přítomností nebo potencionální přítomností nebezpečné látky, znečišťující látky nebo kontaminantu.*“³⁰ Majetek tohoto charakteru se nejčastěji vyskytuje v městských oblastech, především potom v místech, kde v minulosti probíhala silná industrializace. Velikost brownfieldů je zcela individuální, může se jednat o

²⁶ MIZEROVSKÝ, Tomáš. *Problematika povyšování obcí v České republice na města*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012, 56 s.

²⁷ ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst*. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. s. 22.

²⁸ ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst*. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. s. 22.

²⁹ Špačková a spol., *View of Reurbanisation in Postsocialist Europe – A Comparative View of Eastern Germany, Poland, and the Czech Republic*. [online]. Dostupné z: <https://www.comparativepopulationstudies.de/index.php/CPoS/article/view/295/259>

³⁰ DE SOUSA, Christopher. *Brownfields Redevelopment and the Quest for Sustainability*. Netherlands: Emerald Group Publishing Limited, 2008. s. 2.

pozemek, který má rozlohu jednoho akru nebo o továrnu, která se rozpíná na ploše několika desítek akrů. Opak brownfieldu je často označován jako greenfield, což je nemovitý majetek, který nebyl nikdy kontaminován průmyslovými nebo komerčními aktivitami.³¹

3.2 Regionální rozvoj

3.2.1 Vymezení rozvoje na regionální úrovni

„Regionální rozvoj je cílený ekonomický rozvoj většího území, než je geograficky vymezená *municipalita*.“³² O tento rozvoj se strategicky a koordinovaně snaží aktéři regionálního rozvoje, kteří svojí snahou usilují nejen o zlepšení ekonomické, ale i sociální a environmentální úrovně daného regionu. V praxi je regionální rozvoj běžně spojován například s celkovým růstem socioekonomického potenciálu a úrovně regionu, aktivací využití místního rozvojového potenciálu nebo se zvyšováním konkurenceschopnosti.

Regionální rozvoj v České republice souvisí především s kraji a statistickými jednotkami NUTS 2 (regiony soudržnosti).³³ Klasifikace CZ-NUTS rozděluje podle jednotných pravidel platných v Evropské unii územní celky v ČR na jednotlivé úrovně.

Úrovně územních jednotek dle klasifikace CZ-NUTS:

- *NUTS 0 – stát (Česko)*
- *NUTS 1 – území (území celého Česka)*
- *NUTS 2 – region soudržnosti (sdružené kraje)*
- *NUTS 3 – kraj (kraje)*³⁴

³¹ DAVIS, Todd S. *Brownfields: a comprehensive guide to redeveloping contaminated property*. 2nd ed. Chicago, Ill.: Section of Environment, Energy, and Resources, American Bar Association, c2002. s. 5.

³² STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 26.

³³ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 23–27.

³⁴ Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2023-09-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/131222971/cz_nuts_metodika.pdf/abd2b7fa-4e7f-4926-afc5-b58ed66d9719?version=1.3

Obrázek 1 Statistické jednotky NUTS 2 – Česká republika

Zdroj NUTS, Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-ustporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp>

Do 31. 12. 2007 byly v této klasifikaci vedeny i úrovně NUTS 4 a NUTS 5. Tyto úrovně byly ovšem počátkem roku 2008 převedeny do nového systému nazvaného LAU.

System LAU a jeho úrovně:

- LAU 1 (dříve NUTS 4) – okres
- LAU 2 (dříve NUTS 5) – obec³⁵

³⁵ NUTS. Ústav územního rozvoje [online]. 2022 [cit. 2023-09-21]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-ustporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp>

3.2.2 Aktéři regionálního rozvoje

Regionální rozvoj je postaven na rozhodnutích mnoha aktérů. Tyto aktéry lze rozdělit do tří hlavních skupin – podniky, soukromé domácnosti a veřejný sektor (stát). V případě podniků jsou z pohledu regionálního rozvoje velmi důležitá ta rozhodnutí, která se týkají prostorového uspořádání. Podnik své aktivity může soustředit na jedno místo nebo tyto aktivity rozdělit na více míst. Soukromé domácnosti ovlivňují regionální rozvoj především tím, kde se rozhodnou bydlet, kam budou chodit do práce a kde budou trávit svůj volný čas. Jak podniky, tak i soukromé domácnosti vytvářejí sítě prostorových vztahů (například vztahy mezi dodavatelem a odběratelem, zaměstnancem a zaměstnavatelem atd.), které ovlivňují regionální rozvoj. Důležitou roli v rozvoji určitého regionu hraje i stát, jelikož činí významná rozhodnutí, která mají podstatný dopad. Stát například zřizuje instituce, vytváří právní rámec nebo dohlíží nad vybaveností uzemní infrastruktury.³⁶

3.2.3 Regionální politika

Regionální politika je v odborné literatuře definována jako „soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.“³⁷ Je vykonávána organizacemi, případně samotnými představiteli státní správy a samosprávy a bývá často označována jako součást hospodářské politiky státu. Cíle a opatření má regionální politika téměř vždy striktně dané a definované a k jejich naplnění využívá určité nástroje.³⁸

3.2.3.1 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky rozděluje vybraná literatura na **makroekonomické** a **mikroekonomické**. Do makroekonomických nástrojů spadá fiskální a monetární politika a protekcionismus. V případě použití těchto nástrojů je nutné brát v potaz národohospodářské cíle, jelikož právě těmito cíli jsou makroekonomické nástroje silně omezovány. Do

³⁶ JEŽEK, Jiří. Regionální rozvoj [online]. První. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní knihovna, 2014 [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/16467/1/Regionalni_rozvoj.pdf

³⁷ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 14.

³⁸ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 12-15.

národohospodářských cílů lze zařadit například udržení inflace na žádoucí úrovni nebo vyrovnanost platební bilance. Mikroekonomické nástroje jsou podle zaměření rozděleny na nástroje relokace pracovních sil a relokace kapitálu. Mívají předem stanovenou finanční podporu (dotaci) a jejich primárním cílem je obnovit rovnováhu na regionálních trzích práce tím, že ovlivňují vztah práce a kapitálu.³⁹

3.2.3.2 Pojetí regionální politiky

Z historického pohledu existují dvě základní pojetí regionální politiky. Regionální politika, která byla provozována do poloviny 70. let 20. století bývá označována jako politika tradiční. Její využití bylo praktikováno zejména v situacích, kdy zde existovaly pouze regiony vysoce rozvinuté a zaostávající (agrární oblasti). Orientace byla u této politiky zaměřena zejména na kapitál, suroviny a velké firmy a její strategií byl regionální růst. Politika současná, která se začala praktikovat od poloviny 70. let 20. století je pojetí druhé a v současné době nejvíce využívané ve většině evropských zemí. Oproti politice tradiční se politika současná orientuje zejména na informace, technologie, služby, malé a velké firmy a její strategií je regionální inovace. Detailní rozdílnost mezi těmito pojetími lze vidět v tabulce 1.⁴⁰

Tabulka 1 Rozdílnost mezi tradičním a současným pojetím regionální politiky

Aspekt	Regionální politika	
	Tradiční	Současná
Regiony	Geograficky relativně stálé problémové regiony	Geograficky relativně rychle se měnící problémové regiony
Problémy	Rozvinutost/zaostalost	Strukturální změny
Strategie	Regionální růst	Regionální inovace

³⁹ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 107-112.

⁴⁰ Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008 s. 105-107.

Nástroje	Meziregionální přerozdělování	Mobilizace vnitřních zdrojů
Orientace na	Kapitál, suroviny, velké firmy	Informace, technologie, služby, malé a střední firmy
Organizační forma	Centralizace	Decentralizace

Zdroj Vlastní zpracování na základě dat dostupných v literatuře Úvod do regionálních věd a veřejné správy

3.3 Trvale udržitelný rozvoj

3.3.1 Vymezení udržitelného rozvoje

Trvale udržitelný rozvoj je možné definovat jako „*takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích.*“⁴¹ Takto slovně sestavená definice byla poprvé představena organizací spojených národů (OSN) v roce 1987 a dosud se jedná o nejpoužívanější definici pro udržitelný rozvoj.

Koncept udržitelného rozvoje je postaven na rovnováze tří pilířů – **environmentální**, **ekonomický** a **sociální** (někdy je uváděn i kulturní).⁴² Každý jeden pilíř se věnuje různým tématům, které spadají pod danou oblast (environmentální, ekonomická a sociální oblast). Pro udržitelný rozvoj je důležité, aby se tyto pilíře navzájem vyvažovaly. Pokud budou z dlouhodobého hlediska v nerovnováze je více než pravděpodobné, že nastanou nežádoucí scénáře, které dokáží negativně ovlivnit lidské bytí na planetě Zemi. Příkladnými nežádoucími scénáři mohou být situace, kdy lidstvo vyčerpá přírodní zdroje (dřevo, kovy, fosilní paliva atd.) nebo nahromadí velké množství odpadu a znečistí tak enormně planetu.

Pilíře a jejich tematické okruhy:

- „*Ekonomický pilíř – se věnuje hospodářskému růstu, nezaměstnanosti, mezinárodnímu obchodu, globalizaci, rozvoji regionů či organizaci firem ve vztahu k ostatním dvěma pilířům.*“

⁴¹ PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. s. 103.

⁴² PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. s. 103. - 105.

- *Environmentální pilíř – se soustředí na omezování znečištění, šetrnost při těžbě a spotřebě neobnovitelných zdrojů, ochranu vzácných ekosystémů nebo boj s klimatickými změnami.*
- *Sociální pilíř – se zabývá soudržností mezi jednotlivými generacemi nebo společenskými skupinami, rovnými právy, přístupem ke vzdělání nebo omezováním chudoby.*“⁴³

3.3.2 Silná a slabá udržitelnost

V případě vyšší preference u environmentálního nebo ekonomického pilíře se v teoretických diskusích objevují pojmy jako **silná** a **slabá udržitelnost**. Silná udržitelnost spočívá v silné preferenci environmentálního pilíře. Tvrdí, že společnost se může udržitelně rozvíjet tehdy, pokud čerpá pouze obnovitelné přírodní zdroje. Jsou-li využívány i neobnovitelné přírodní zdroje, může dojít k jejich vyčerpání a zničení přírody. Slabá udržitelnost upřednostňuje zejména ekonomický pilíř. Tvrdí, že udržitelného rozvoje lze dosáhnout i tehdy, pokud jsou čerpány i neobnovitelné přírodní zdroje za předpokladu, že zde ale existuje technologie, která tyto zdroje v budoucnu nahradí.⁴⁴

3.3.3 Cíle udržitelného rozvoje OSN

Pro zajištění správného rozvoje a ochrany naší planety byl v roce 2015 schválen a přijat program rozvoje OSN (Organizace spojených národů), který obsahuje 17 cílů udržitelného rozvoje. Tento program byl stanoven na 15 let (2015-2030) a je výsledkem tříletého jednání, které se konalo v roce 2012 v Riu de Janeiro. Tyto cíle mají za úkol do konce roku 2030 vyřešit ekonomické, sociální a environmentální problémy, se kterými se dnešní svět potýká a jejich naplnění má tak vytvořit svět, ve kterém chce lidstvo žít a nadále se rozvíjet.

⁴³ Co je udržitelný rozvoj. *Týden udržitelnosti* [online]. 2023 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.tydenudrizitelnosti.cz/o-projektu/>

⁴⁴ PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. s. 105.

Cíle udržitelného rozvoje v programu OSN:

- *„Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě*
- *Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství*
- *Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku*
- *Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny*
- *Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek*
- *Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi*
- *Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny*
- *Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny*
- *Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace*
- *Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi*
- *Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce*
- *Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu*
- *Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládnání jejich dopadů*
- *Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje*
- *Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity*
- *Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních*

- *Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování“⁴⁵*

3.4 Obec

3.4.1 Charakteristika obce

Podle zákona o obcích lze obec definovat jako územní samosprávný celek, který má jasně vymezen územní hranice a který je tvořen společenstvím občanů. Jedná se o veřejnoprávní korporaci (právníckou osobu), která jedná v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá.⁴⁶

Obec lze charakterizovat těmito znaky:

- *„**vlastní území** (tzv. územní základ obce) a možnosti jeho změn, obec může mít jedno nebo více katastrálních území*
- ***občané obce** – každá obec musí být trvale obývána lidmi. Právní řád vyčleňuje kvalifikovanou skupinu obyvatel, s nimiž spojuje určitá subjektivní práva – tzv. občany obce. Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a má v obci hlášen trvalý pobyt a dosáhla věku 18 let*
- ***spravování svých záležitostí samostatně** – tzv. samostatná působnost*
- ***vystupování v právních vztazích svým jménem** a odpovědnost z těchto vztahů vyplývající (tzv. právní základ obce)*
- ***péče o všestranný rozvoj území, při plnění svých úkolů též ochrana veřejného zájmu***
- ***hospodaření podle vlastního rozpočtu** a vlastní majetek obce (ekonomický základ obce)“⁴⁷*

⁴⁵ Cíle udržitelného rozvoje. OSN [online]. 2015 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 15. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁴⁷ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. s. 19.

3.4.2 Působnost obce

Zákon dělí působnost obcí na **samostatnou** a **přenesenou**. V rámci samostatné působnosti (samosprávy) obec spravuje vlastní záležitosti, které jsou prováděny v zájmu obce a jejích občanů. Jedná se o záležitosti, které obec vyřizuje vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Pokud obec v samostatné působnosti plánuje vydat právní předpis využívá k tomu výhradně obecně závaznou vyhlášku. V případě přenesené působnosti je obec v určitém rozsahu spravována orgány státní správy. Zákon o obcích rozlišuje tři typy obcí podle rozsahu přenesené působnosti. Jedná se o základní rozsah, rozsah pověřeného obecního úřadu a rozsah obecního úřadu s rozšířenou působností. U obcí s přenesenou působností se vydané právní předpisy nazývají nařízení.⁴⁸

3.4.3 Orgány obce

„Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce; dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.“⁴⁹

Obecní zastupitelstvo je základním orgánem obce, který je přímo volen jejími obyvateli v komunálních volbách. Má pravomoc zřizovat a rušit obecní policii, schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce, dále schvaluje obecně závazné vyhlášky atd. Počet členů zastupitelstva se určuje podle počtu obyvatel v obci. Tabulka 2 uvádí, kolik členů může mít zastupitelstvo obce v případě určitého rozmezí počtu obyvatel v obci.⁵⁰

⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 15. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 15. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁵⁰ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. s. 39. – 41.

Tabulka 2 Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů
do 500 obyvatel	5 až 15
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45
nad 150 000 obyvatel	35 až 55

Zdroj Vlastní zpracování na základě dat dostupných na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zastupitelé, kteří tvoří obecní zastupitelstvo skládají po jejich zvolení slib hned na prvním zasedání zastupitelstva. Důležitou charakteristikou zastupitelské demokracie je tzv. reprezentativní mandát, což pro zastupitele znamená, že svůj mandát bude vykonávat dle svého vlastního uvážení a rozhodnutí, která učiní nebudou ovlivněna příkazy, pokyny nebo nařízeními od jiných subjektů. (např. od voličů, politické strany atd.)

Zastupitel má tři základní práva:

- **„Právo iniciativy** – právo zastupitele předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím
- **Právo interpelace** – zastupitel může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, její členy, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila
- **Právo informace** – právo zastupitele požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce“⁵¹

Obecní rada představuje výkonný orgán obce. Je tvořena 5 až 11 členy, kteří jsou voleni obecním zastupitelstvem. V čele obecní rady stojí starosta, který jedná a činí ve jménu

⁵¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. s. 68.

obce. Rada obce je zřizována v případě, má-li obecní zastupitelstvo alespoň 15 členů. Nemá-li obec zřízenou obecní radu, vykonává její pravomoci starosta.⁵²

Mezi činnosti, které rada obce vykonává patří například:

- „vydávat nařízení obce
- zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,
- kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce
- stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností
- zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce, jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy atd.“⁵³

Starosta vystupuje jako veřejný představitel obce. Zastupuje obec navenek, přesto nedisponuje tolika pravomocemi. Nemá status statutárního orgánu, proto nemůže konat úkony bez souhlasu zastupitelstva nebo rady obce. Pokud by tak činil, vystavuje se nebezpečí trestněprávní a občanskoprávní odpovědnosti. Starosta je volen zastupitelstvem obce a musí být občanem České republiky.⁵⁴

Obecní úřad je tvořen starostou (v čele), místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci. V samostatné působnosti úřad obce vykonává úkony, které mu předkládá obecní zastupitelstvo nebo obecní rada. V případě přenesené působnosti vykonává úkony, které mu předkládá stát. Funkce tajemníka je ze zákona zřizována v obcích s pověřeným úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Obce, které nemají tuto funkci zřízenou (neukládá jim to zákon), mohou tak učinit, není to ovšem povinnost. Tam, kde není tajemník zřízen vykonává jeho úkoly starosta.⁵⁵

⁵² SCHLESINGER, Petr, Ludmila NĚMCOVÁ, František LUKL a Pavel DRAHOVZAL. Základní principy fungování obce a jejích orgánů [online]. In: . s. 17 [cit. 2023-09-15]. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>

⁵³ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 15. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁵⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. s. 74. – 75.

⁵⁵ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 15. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

3.4.4 Obecní rozpočet

Rozpočet obce je schvalován obecním zastupitelstvem zpravidla na konci roku. Spolu s rozpočtem na další rok se předkládá každoročně i rozpočtový výhled na 2 až 5 let dopředu, který předpokládá budoucí příjmy a výdaje obce. Jestliže není rozpočet obce schválen před 1. lednem rozpočtového roku, tak se hospodaření obce řídí podle pravidel rozpočtového provizoria. Rozpočtové provizorium stanoví zastupitelstvo na svém posledním zasedání v roce a zajistí tak plynulé hospodaření obce v případě neschválení rozpočtu. Rozlišuje se rozpočet vyrovnaný, přebytkový a schodkový. Vyrovnaný rozpočet vychází z rovnice, kdy se příjmy rovnají výdajům. U schodkového rozpočtu převyšují výdaje nad příjmy a přebytkový rozpočet je charakteristický přebytkem financí, který zůstává na účtu obce. Po skončení kalendářního roku je zpracována závěrečná účetní zpráva, která představuje výkaz hospodaření obce za uplynulý rok. Zastupitelstvo obce je povinno do 30. 6. kalendářního roku tuto zprávu schválit.⁵⁶

⁵⁶ Rukověť starosty: Rozpočet obce. Rok v obci [online]. [cit. 2023-09-15]. Dostupné z: <https://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/63-rozpocet-obce/>

4 Vlastní práce

4.1 Obec Tuchoměřice

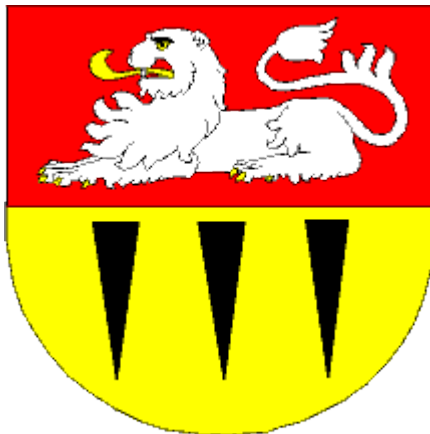
4.1.1 Základní charakteristika obce

Obec Tuchoměřice se nachází v okrese Praha-západ ve Středočeském kraji, zhruba 3 km od městských částí hlavního města Prahy Ruzyně a Přední kopanina. Tuchoměřice mají pouze jednu část, která se nachází ve dvou katastrálních územích – Tuchoměřice a Kněžívka. Obec se rozkládá na ploše o velikosti 8,87 km² a její nadmořská výška činí 314 m n. m. Ke dni 1. 1. 2023 v obci Tuchoměřice žilo 1687 obyvatel (z toho 204 cizinci).

Starostou Tuchoměřic je Ing. Pavel Cihlář Ph. D. a místostarostkou obce je Bc. Barbora Boulová. Tuchoměřice mají zřízeny 3 komise a 2 výbory. Stavební komise v obci čítá 2 členy, dopravní komise 3 členy, sociální komise 1 člena, kontrolní výbor 2 členy a finanční výbor 1 člena. Zastupitelstvo obce je dohromady tvořeno 9 členy.

Obec je plně vybavena veřejnými sítěmi, včetně čistírny odpadních vod (ČOV). V Tuchoměřicích lze nalézt mateřskou školu, základní školu do prvního stupně, ordinaci dětského lékaře, restaurace a řadu jiných podnikatelských subjektů. Dominantou Tuchoměřic je takzvaný zámek s kostelem sv. Víta, který byl vystavěn před rokem 1615. Pro sportovně založené obyvatele je v obci k dispozici areál TJ Sokol, kde se nachází fotbalové hřiště nebo tenisový kurt. Za zmínku stojí také přírodní památka „tzv. Skála“ v Kněžívce, která je dostupná široké veřejnosti jako turistická atrakce.

Obrázek 3 Znak obce

Obrázek 2 Prapor obce

Zdroj <https://www.outuchomerice.cz/obec/symboly-obce/>

4.1.2 Historie obce

I přesto, že zde existují archeologické nálezy, které dokazují na území Tuchoměřic existenci rozsáhlých pravěkých sídlišť ze 3. – 4. století př. n. l., tak první doložená zmínka o obci Tuchoměřice pochází z roku 1301. V tomto období si jistý Heliáš, držitel statku Tuchoměřice spolu s manželkou pronajal od kláštera v Plasech les Choteč, kde založil dvůr. V roce 1407 se stal majitelem Heliášova statku Čeněk z Valdštejna, který tento Tuchoměřický statek daroval své manželce Elišce z Obríství. Toto vlastnictví netrvalo dlouho, jelikož již v roce 1410 byly Tuchoměřice prodány Habartovi z Nedvídkova na Přelicích. V roce 1436 se v historii Tuchoměřic objevuje zmínka o Kateřině z Tepencích, která odkazovala věno v podobě Tuchoměřic svým synům. O 47 let později zde umírá Hynek Pihelský z Hazmburka. Počátkem 16. století se v Tuchoměřicích vystřídalo spousta držitelů. Nakonec vlastnictví Tuchoměřic připadlo Janovi Sluzkému z Chlumu, jehož rod zde hospodařil celé století. Do významných Sluzských zásluh patří zejména přestavba původní gotické tvrze na renesanční šlechtické sídlo. V roce 1615 byly Tuchoměřice odkoupeny Ottou Jindřichem z Vartenberka. Před rokem 1623 se ovšem Otta Jindřich z Vartenberka rozhodl Tuchoměřice prodat jezuitské koleji u sv. Klimenta v Praze. Za dob jezuitů byl na místě starého kostela sv. Víta a Linharta a bývalé středověké tvrze postaven v letech 1666–1668 nový kostel a jezuitská rezidence. Kostel byl zbudován za přítomnosti Giovaniho Domenica Orsiniho a nástěnné malby vytvořil Josef Kramolín. Tuchoměřice byly drženy ve vlastnictví jezuitů až do roku 1773. V roce 1898 byl Tuchoměřický klášter pronajat ústavu pro rekonvalescenty nadace Pislingovské, přičemž správa ústavu byla svěřena Kongregaci milosrdných sester sv. Karla Boromejského. V roce 1953, kdy byl zrušen řád komunistickým režimem ústav připadl nemocnici Motol.⁵⁷

⁵⁷ Tuchoměřice – Oficiální stránka obce. *Z Historie*. [online]. [cit. 2024-01-03]. Dostupné z: <https://www.outuchomerice.cz/obec/informace-o-obci-1/z-historie/>.

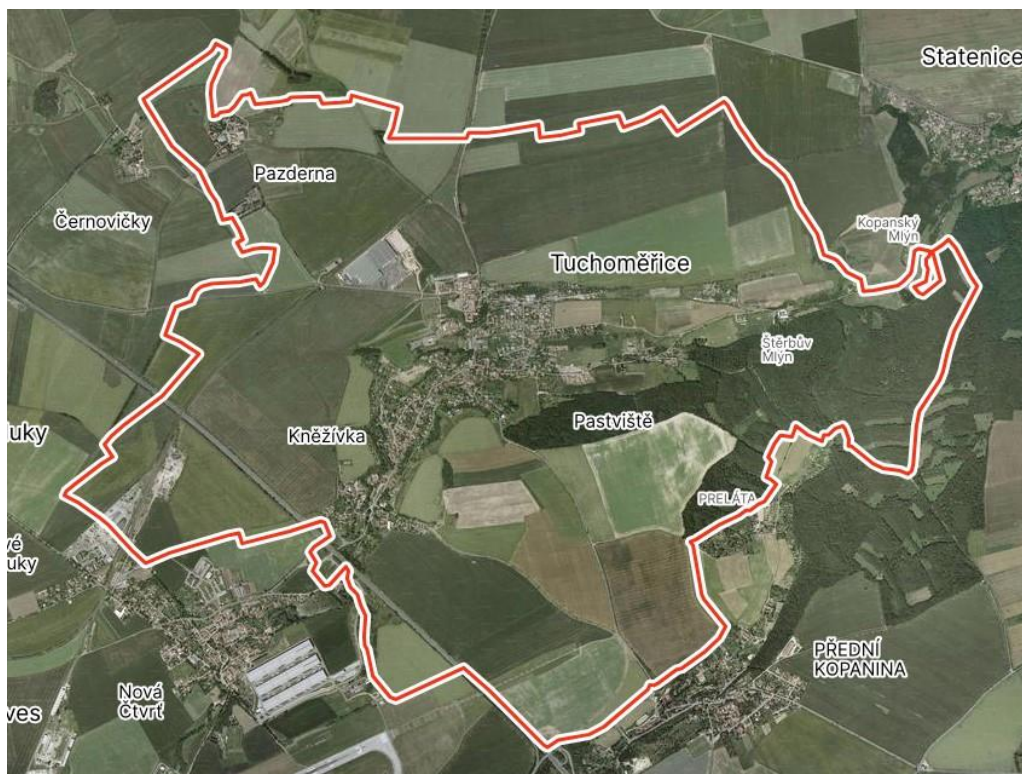
4.1.3 Prostorová struktura obce ovlivněná suburbanizací

Území Tuchoměřic spadá do Pražské aglomerace, kde je tvořeno jádro hlavním městem Prahou a zázemí okresy Prahou-východ a Prahou-západ. Tím, že je obec součástí této aglomerace, tak se často stává finální destinací stěhujících se obyvatel nebo firem, kteří chtějí být v dosahu Prahy. Vznikají zde rezidenční a komerční zóny a za posledních 20 let se z pohledu prostorové struktury obec Tuchoměřice výrazně proměnila.

Obrázek 4 vykresluje území Tuchoměřic z roku 2003. Tehdy byly Tuchoměřice postihnuty znatelně méně suburbanizací a množství zeleně a zemědělských ploch bylo v obci zastoupeno větším procentem, než je tomu dnes. Pro porovnání je k dispozici obrázek 5, který představuje území Tuchoměřic z roku 2023, tedy ze současnosti. Na první pohled je vidět, že se obec rozrostla, a to jak samotným jádrem, tak i prostorem kolem něj. V jižní a severozápadní části Tuchoměřic jsou dnes vybudovány komerční zóny (Outlet, parkování, logistické služby atd.) a z pohledu rezidenčních aktivit se obec rozrůstá nejvíce ve východní části. Tato východní část se ovšem potýká s typickým suburbanizačním znakem a tím je roztroušená zástavba. Rodinné domy se v této lokalitě často nachází v otevřeném prostranství, kde se jejich nejbližší soused vyskytuje i několik stovek metrů daleko. Další rezidenční zóny v obci vznikají na jihu u nákupního střediska Outlet a v severní části poblíž logistických firem.

Z tohoto srovnání je patrné, že obec Tuchoměřice neustále roste, a to zejména z komerčního a rezidenčního hlediska. Tento růst však z daleka není u konce a Tuchoměřice budou s největší pravděpodobností i v dalších letech čelit suburbánní proměně. To, jak vnímají dosavadní proměnu Tuchoměřic místní obyvatelé je možné zpozorovat na některých komentářích v rámci zpracovaného dotazníkového šetření (viz. kapitola 4.3), ze kterých jasně vyplývá nespokojenost respondentů, co se aktuální podoby Tuchoměřic týče. Obyvatelům se dosavadní prostorová struktura obce nelíbí a záporně hodnotí především stavbu a hal a jiných komerčních budov na okraji Tuchoměřic. Zároveň jsou nespokojeni s neustálým úbytkem zeleně a přírody a velkým množstvím aut.

Obrázek 4 Letecký pohled na území Tuchoměřic v roce 2003

Obrázek 5 Letecký pohled na území Tuchoměřic v roce 2023

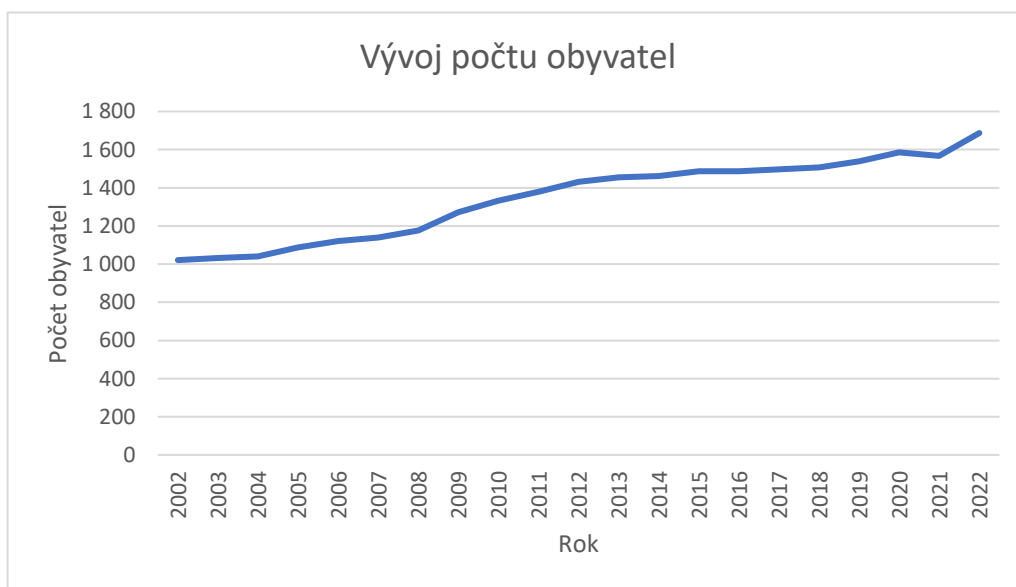
Zdroj Mapy.cz

4.2 Analýza sociálních a ekonomických ukazatelů Tuchoměřic

4.2.1 Obyvatelstvo

Z grafu 1, ve kterém je znázorněn vývoj počtu obyvatel v Tuchoměřicích je možné vyčíst téměř konstantní růst počtu obyvatel za sledované roky. Je zde vyobrazena kladně rostoucí křivka bez větších záporných odchylek. Od roku 2002 do roku 2020 počet obyvatel v Tuchoměřicích každým rokem rostl. Menšího poklesu obec dosahovala v roce 2021, kdy se počet obyvatel v obci snížil o hodnotu 18 obyvatel. Tento pokles neměl dlouhého trvání, jelikož hned v dalším roce počet obyvatel v Tuchoměřicích opět narostl. Nejvyšší roční přírůstek za sledované období obec zaznamenala v roce 2022, kdy obyvatelstvo vzrostlo o 119 nových obyvatel. Nejnižší přírůstek byl naopak zpozorován v roce 2002, kdy do Tuchoměřic přišli pouze 4 noví obyvatelé. Na základě dat z grafu 1 je tedy možné zhodnotit vývoj počtu obyvatel v Tuchoměřicích velmi pozitivně, zároveň lze vzhledem k rostoucí tendenci predikovat, že i v následujících letech bude obyvatelstvo v Tuchoměřicích pouze a jen přibývat.

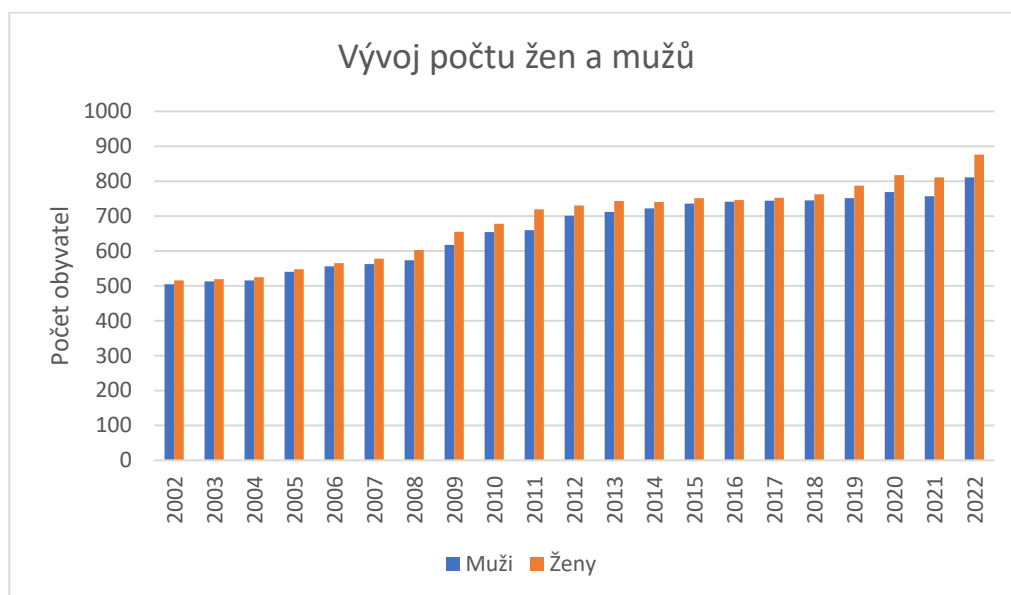
Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v Tuchoměřicích od roku 2002 do roku 2022

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu žen a mužů zachycuje graf 2, ze kterého je patrné, že v Tuchoměřicích převažoval každým rokem počet žen nad počtem mužů. Nejmenší rozdíl v počtu mezi ženami a muži byl v roce 2016, kdy bylo v obci 746 žen a 741 mužů. Největšího rozdílu naopak Tuchoměřice dosahovaly v roce 2022, kdy zde bylo 876 žen a 811 mužů. Podle dat z grafu 2 je možné zhodnotit vývoj počtu žen a mužů v Tuchoměřicích velice dobře, a to především proto, že počty obou pohlaví byly v každém zkoumaném roce ve výsledku dost vyrovnané a nedosahovaly větších nepoměrů. Udrží-li si Tuchoměřice i do následujících let takto vyvíjející se stav počtu žen a mužů, mohou s největší pravděpodobností očekávat, že i v budoucnu budou mít rozdíly v počtu mezi ženami a muži minimální.

Graf 2 Vývoj počtu žen a mužů v Tuchoměřicích od roku 2002 do roku 2022

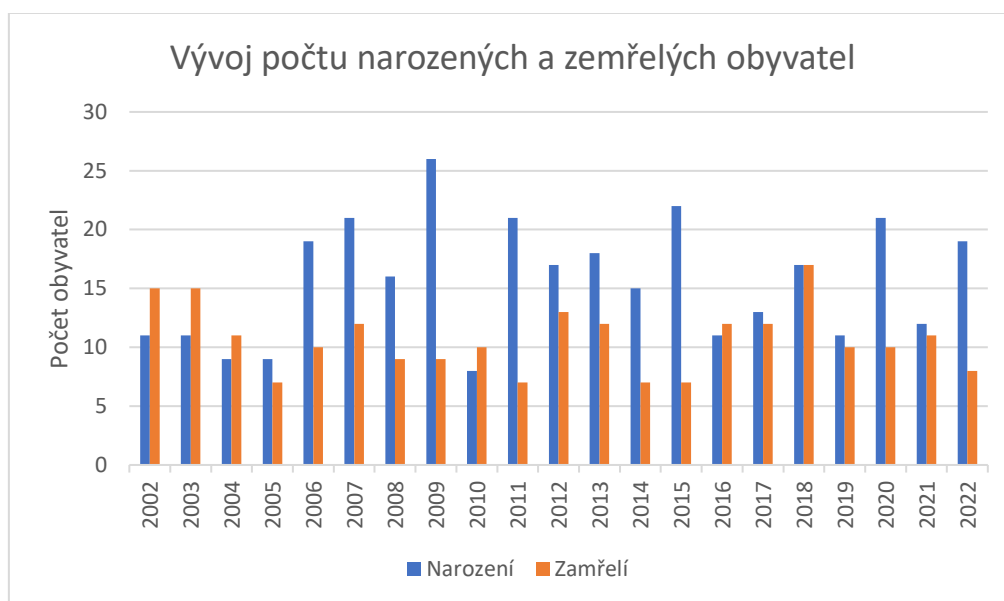

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

V grafu 3, který znázorňuje vývoj počtu narozených a zemřelých obyvatel lze vidět převahu let, ve kterých obec dosahovala vyšších hodnot u obyvatel narozených. V letech 2002 až 2004 Tuchoměřice strádaly a počty zemřelých převyšovaly počty narozených. V dalších letech, kromě roků 2010, 2016 a 2018 byly však hodnoty narozených vždy vyšší než hodnoty zemřelých. Nejvyšší počet narozených Tuchoměřice zaznamenaly v roce 2009, kdy se narodilo až 26 nových obyvatel. Nejméně narozených bylo v obci naopak v roce 2010, kdy se narodilo pouze 9 nových obyvatel. Z pohledu úmrtnosti bylo v Tuchoměřicích

zaznamenáno nevíce zemřelých v roce 2018, kdy zemřelo až 17 obyvatel. Nejméně zemřelých bylo v obci naopak v letech 2005, 2014 a 2015, kdy zemřelo 7 obyvatel v každém roce. Celkový přirozený přírůstek za sledované období dosahuje kladné hodnoty, konkrétně +103 nově narozených oproti zemřelým. V souvislosti s rozvojovým potenciálem obce lze tento vývoj tedy vyhodnotit opět velmi pozitivně a s ohledem na počet zemřelých je možné říct, že období od roku 2002 do roku 2022 bylo pro Tuchoměřice z pohledu přirozeného přírůstku velmi úspěšné.

Graf 3 Vývoj počtu narozených a zemřelých obyvatel v Tuchoměřicích od roku 2002 do roku 2022

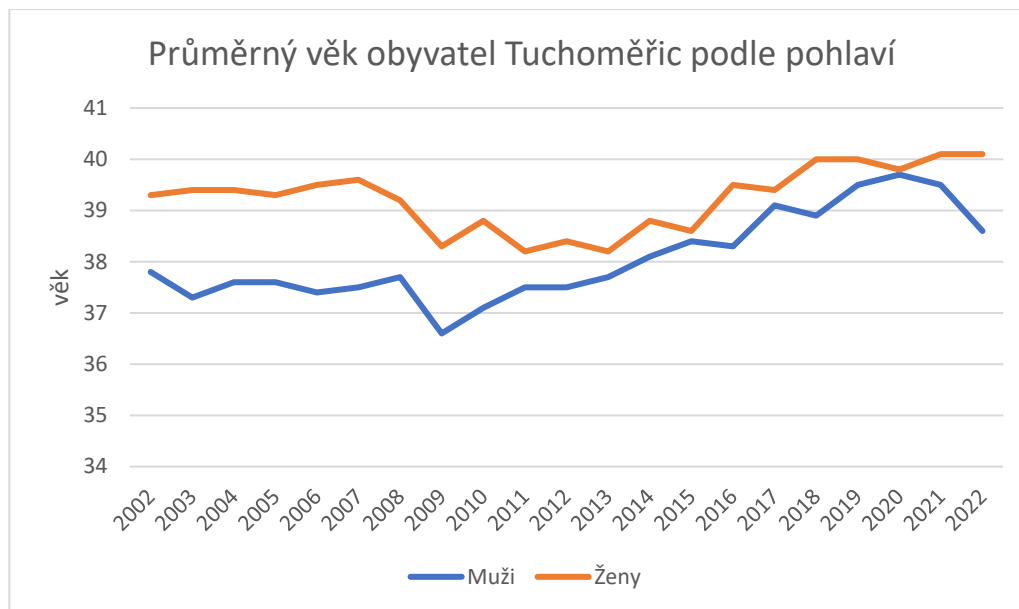

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 4 vykresluje průměrný věk obyvatel Tuchoměřic podle pohlaví v letech 2002 až 2022. Na první pohled je z grafu vidět, že v každém zkoumaném roce dosahovala ženská populace v obci průměrně vyššího věku než populace mužská. V roce 2002 byl v Tuchoměřicích naměřen u žen věkový průměr 39,3 let. U mužů bylo v průměru naměřeno 37,8 let. Na konci roku 2022 se průměrný věk u obou pohlaví lehce zvedl. Ženy v průměru dosahovaly 40,1 let a muži 38,6 let. Nejnižší naměřená hodnota u žen byla 38,2 let, naopak nejvyšší hodnota dosahovala 40,1 let. U mužů byla nejnižší naměřená hodnota 37,1 let, nejvyšší naopak 39,7 let. Ze získaných dat nelze jednoznačně tvrdit, že by průměrný věk podle pohlaví představoval pro Tuchoměřice potenciální rozvojovou hrozbu. Rozdíl mezi

roky 2002 a 2022 je v konečném výsledku minimální, přesto by ale Tuchoměřice měly sledovat tento vývoj a být připraveny v čas reagovat na větší odklon od aktuálních věkových průměrů.

Graf 4 Průměrný věk obyvatel Tuchoměřic podle pohlaví od roku 2002 do roku 2022

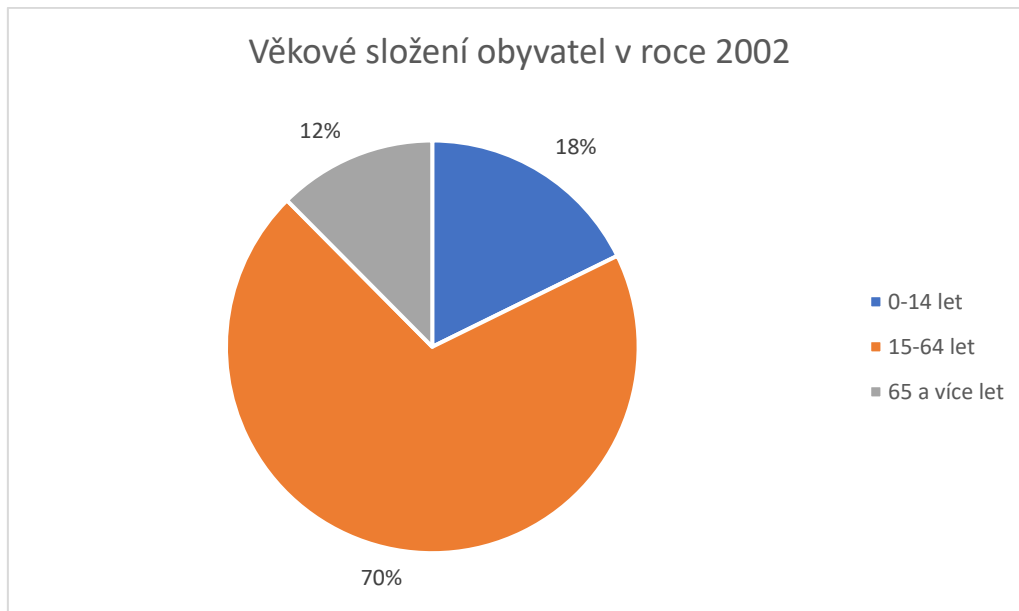

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

Na věkové složení obyvatel v Tuchoměřicích, konkrétně v letech 2002 a 2022 se zaměřují grafy 5 a 6. Obyvatelé jsou zde rozděleny podle věku na tři kategorie a jejich počet je vyjádřen v procentech na celkovém počtu obyvatel v daném roce. V roce 2002 bylo v Tuchoměřicích 1021 obyvatel. V roce 2022 to bylo již 1687 obyvatel. Rozdíl za sledované roky není tak velký, přesto je potřeba upozornit na fakt, že počet obyvatel v produktivním věku (15-64 let) se na celkový počet obyvatel v obci snížil, naopak počet obyvatel v postproduktivním věku (65 let a více) se na celkový počet obyvatel v obci zvýšil. Co se týče předproduktivní generace (0-14 let), tak zde byla též změna, a to nárůst o dva procentní body. Z těchto informací vyplývá, že obyvatelstvo v Tuchoměřicích pomalu stárne, na druhou stranu zde roste i počet obyvatel ve věkovém rozmezí 0-14 let, což z části kompenzuje již zmíněné stárnutí obyvatel. S ohledem na potenciál rozvoje obce mají Tuchoměřice aktuálně věkové složení obyvatelstva na přijatelné úrovni, každopádně je

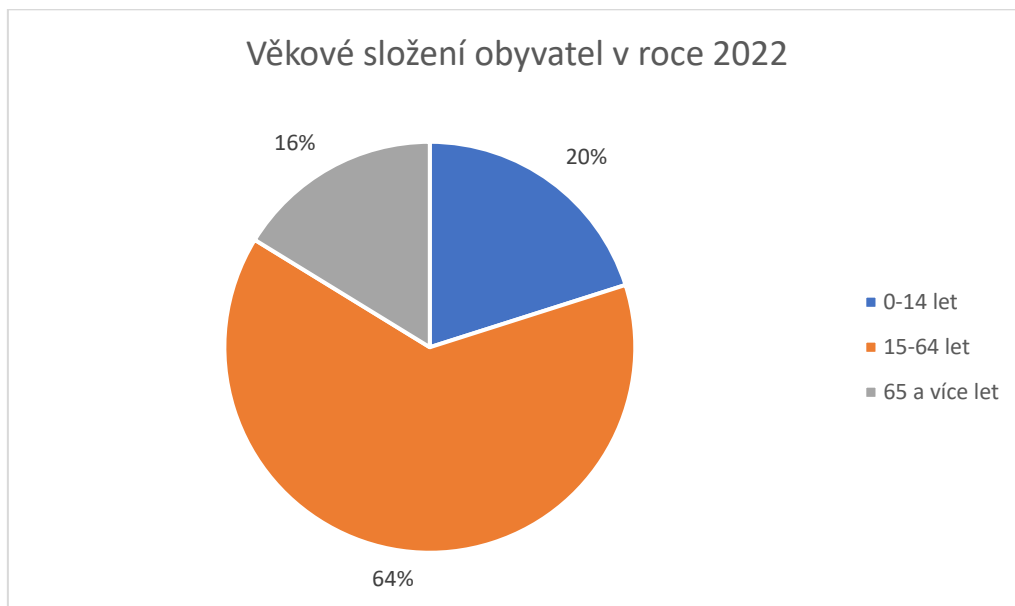
důležité, aby tuto problematiku obec také sledovala a do budoucna zajistila příchod především předproduktivních a produktivních obyvatel.

Graf 5 Věkové složení obyvatel v Tuchoměřicích (%) v roce 2002

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

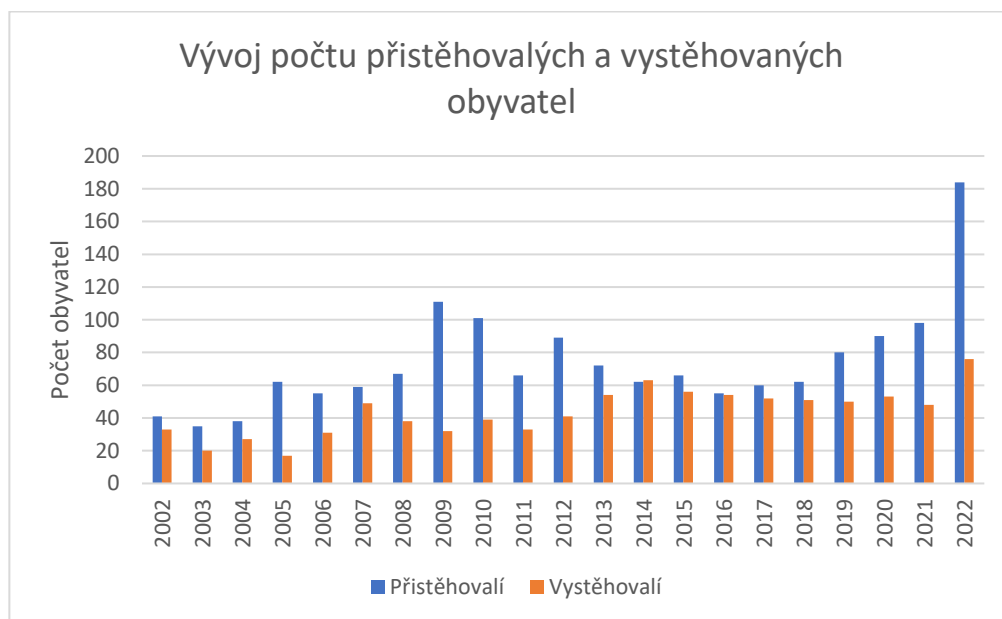
Graf 6 Věkové složení obyvatel v Tuchoměřicích (%) v roce 2022

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

Poslední graf v této podkapitole (graf 7) se věnuje vývoji počtu přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel v obci Tuchoměřice v letech 2002 až 2022. Kromě roku 2014 panovala v každém zkoumaném roce převaha přistěhovaných obyvatel. V roce 2022 byl stav počtu přistěhovaných v obci nevyšší - 184. Naopak nejméně přistěhovalců Tuchoměřice dosahovaly v roce 2003 - 35. Z pohledu vystěhovaných obyvatel byl v obci nejvyšší počet vystěhovalců v roce 2022 - 76. V roce 2005 bylo naopak vystěhovalců v Tuchoměřicích nejméně – 17. Co se týče celkového migračního salda za sledované roky, tak to je kladné a dosahuje vysoké hodnoty +636 nově přistěhovaných obyvatel. Podle dat z grafu 7 je tedy možné vývoj počtu přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel v Tuchoměřicích vyhodnotit znovu velmi pozitivně. Počet přistěhovaných obyvatel zde téměř každoročně převyšoval počet vystěhovalců a vzhledem k tomu, že v Tuchoměřicích stále přibývají novostavby v podobě rodinných domů, zároveň zde vznikající nové čtvrti a obec jako taková neustále roste, tak lze předpokládat, že počet přistěhovalců bude i v následujících letech vyšší než počet vystěhovaných obyvatel.

Graf 7 Vývoj počtu přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel v Tuchoměřicích od roku 2002

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

4.2.2 Občanská vybavenost

4.2.2.1 Školství

V Tuchoměřicích lze najít jak mateřskou, tak i základní školu do prvního stupně. Základní škola byla postavena v roce 1843 a i přes složitou historii, která je se školou spjata je dodnes stále v provozu. Budova ZŠ se nachází v ulici Školní, poblíž kostela sv. Víta a je vybavena víceúčelovým hřištěm, které bylo postaveno v roce 2019, ale taky školní jídelnou, ve které se mohou stravovat nejen žáci a učitelé, ale i důchodci. Z posledních dostupných informací z roku 2024 školu navštěvovalo 86 žáků. V roce 2015 základní škola ale navyšovala kapacitu na 98 žáků, tudíž zde stále existuje rezerva pro nově příchozí studenty. Jako aktuálně největší mínus, se kterým se škola potýká je absence II. stupně. Tím, že zde není zaveden II. stupeň, tak musí mnoho studentů, zejména ti, co zde dochodili I. stupeň dojíždět do vedlejších obcí, aby mohli pokračovat ve studiu. V souvislosti s rozvojem Tuchoměřic je z pohledu obce tedy logickým řešením zavedení i II. stupeň v ZŠ, což by vedlo nejen dle výsledků dotazníkového šetření k uspokojení spoustě obyvatel (viz. kapitola 4.3), ale také by to znatelně vylepšilo aktuální úroveň občanské vybavenosti.

Mateřská škola byla v obci postavena v roce 1983 a nachází se nedaleko ZŠ v ulici K Poště. Od roku 2009 škola prošla několika rekonstrukcemi, příkladem lze uvést rekonstrukci a vybavení školy novými technologiemi v roce 2011 nebo zateplení budovy v roce 2014. MŠ disponuje jídelnou, která ale spadá pod vedení jídelny ZŠ. Škola je bezbariérová a má kapacitu pro 60 dětí. Kapacita MŠ je zde aktuálně plně dostačující, každopádně s ohledem na rostoucí obyvatelstvo by Tuchoměřice měly sledovat zájem o docházku do MŠ a v případě, že by aktuální kapacita MŠ přestala dostačovat, tak mít vymyšlený plán, který dokáže kapacitu bez problému navýšit.

4.2.2.2 Zdravotnictví

Zdravotní péči pro děti a dorost zajišťuje v Tuchoměřicích praktický lékař. Jako lékař zde v současnosti ordinuje MUDr. Blanka Staňová, která zároveň působí i na Stodůlkách v Praze 5. Budova dětského zdravotního střediska se v obci nachází v ulici K Poště a byla dostavěna v roce 2011. Praktický lékař pro dospělé nebo budova lékárny se v obci

nenachází, v rámci ale rozvoje Tuchoměřic a dle zjištěných informací v dotazníkové šetření (viz. kapitola 4.3) by zřízení těchto subjektů dávalo v obci velký smysl.

4.2.2.3 **Knihovna**

Pro potřeby obyvatel, kteří čtou rádi zejména duchovní literaturu je v Tuchoměřicích k dispozici místní knihovna. Knihovna u sv. Víta má sídlo v klášteře Komunity Chemin Neuf a je iniciativou této komunity. Je to univerzální knihovna se specializací v duchovní literatuře, která shromažďuje a půjčuje knihy, časopisy, mapy a další informační prameny. Je určena především obyvatelům Tuchoměřic, nicméně ji mohou využívat i lidé z okolních obcí.

4.2.2.4 **Gastronomie a ubytování**

Tuchoměřice nabízejí několik restauračních zařízení. Nejvíce známá a v obci proslulá restaurace je hospoda na Hřišti, která se nachází ve sportovním areálu Tuchoměřic. Tento areál bývá pravidelnou součástí různých vesnických akcí, proto je hospoda na Hřišti často navštěvována a nemá tak nouzi o zákazníky. Dalšími Tuchoměřickými restauracemi jsou Hospoda na Rynku nebo Mumu Locanda. V nedávné době bylo také na okraji Tuchoměřic postaveno nákupní outletové centrum, které zde podstatně navýšilo počet restaurací. Je zde možnost tak navštívit i restaurace/kavárny typu Starbucks, Coffee Fellows, Bali Bali a jiné. Z pohledu ubytování Tuchoměřice nabízejí hotely s názvy Auberge De Provence a Guest House KRISTI. Oba hotely poskytují ubytovací a stravovací služby a svojí lokalitou mohou být ideální volbou zejména pro turisty.

4.2.3 **Církev**

V Tuchoměřicích působí 2 církve, konkrétně římsko-katolická a československá husitská. Obě církve mají v obci vybudované zázemí v podobě kostelů, kde se mohou občané scházet a provádět modlitbu, případně jiné katolické činnosti. Kostel sv. Víta spolu s Tuchoměřickým zámek představuje dominantu Tuchoměřic. Spadá pod římsko-katolickou církev a sídlí zde komunita s názvem Chemin Neuf. Duchovní tohoto kostela jsou občanům k dispozici pro různé služby nebo obřady jako křest dítěte, církevní sňatek nebo pohřeb. Kostel Církve československé husitské je oproti kostelu sv. Víta mladší stavbou. Byl

postaven v roce 1931 a na pohled má moderní vzhled. Je opatřen třemi zvony, které ztvárňují historické postavy Marii matku Páně, Mistra Jana Husa a Patriarchu dr. Karla Farského. Kostel je řazen do Soupisu uměleckých památek Čech.

Obrázek 6 Kostel sv. Víta

Obrázek 7 Kostel Církve československé husitské

Zdroj <https://www.outuchomerice.cz/zivot-v-obci/cirkve/>

4.2.4 Cestovní ruch

Pro případ, že by do Tuhoměřic zavítal nějaký turista nebo dokonce turisti nabízí obec zajímavosti, které činí toto místo jedinečným. Již zmiňovanou dominantou obce je Tuhoměřický zámek spolu s kostelem sv. Víta. Tento zámek nabízí bohatou historii, kterou se zvědaví turisti mohou dozvědět přímo na místě. Pozorný divák mohl tuhoměřický zámek poznat třeba ve filmu Rytíři ze Šanghaje s Jackie Chanem v hlavní roli a na zámeckých terasách se točila také scéna filmu Rudý baron s Mathiasem Schweighöferem v roli barona Manfreda Richthofena. Další turistickou zajímavostí je přírodní památka Kněžívka, která leží v jižní části Tuhoměřic. Jde o lokalitu tzv. příbojového vývoje. Je zde zachycen složitý

geologický vývoj intervalu zhruba 1,5 mil. let. Díky tomu bylo toto místo prohlášeno za přírodní památku, která je od roku 1978 chráněna státem. Poslední zajímavostí Tuchoměřic je Únětický potok, který protéká obcemi Tuchoměřice, Statenice, Černý Vůl a Únětice. Pramení v obci Kněžívka a nabízí turistům vyznačenou naučnou stezku Roztocký háj a Tiché údolí. Trasa je vedena hezkým a klidným přírodním územím a po celou dobu trasy lze narážet na zajímavosti vedlejších obcí, včetně Tuchoměřic.

4.2.5 Spolky

V obci Tuchoměřice jsou aktuálně aktivní 4 spolky. Jsou to TJ Sokol Tuchoměřice, Tušení, z.s., Tuchoměřice společně a Ba-Zu-Ka.

Spolek TJ (tělocvičná jednota) Sokol Tuchoměřice byl založen v roce 1893, což z tohoto sdružení dělá nejstarší organizaci v obci. Jeho zaměření je především na cvičení a sport, zejména fotbalu nicméně pořádá i akce, které mají za úkol více sjednotit obyvatele v Tuchoměřicích. Mezi tyto akce patří například šibřinky nebo divadelní představení.

Dalším spolkem je Tušení z.s., který vznikl za účelem podpory vzdělávání a kultury v Tuchoměřicích. Cílem tohoto spolku je nabídnout široké veřejnosti možnost kvalitního vzdělávání prostřednictvím pravidelných kroužků a aktivit se zaměřením na pohyb, tanec, výtvarné umění, jazyky, hudbu, divadlo atd.

Třetí spolek nese název Tuchoměřice společně a byl založen v roce 2014 skupinou sousedů a přátel. Svou činností v obci se snaží přispět k rozvoji kulturního prostředí a navázat na tradice vesnického setkávání, poznávání a tvořivosti. Aktuálně má spolek 43 aktivních členů a je otevřen zájemcům, kterým není tato myšlenka lhostejná.

Posledním spolkem je Ba-Zu-Ka, který v obci pořádá kulturní akce pro rodiny. Byl založen 2 osobami, podle kterých získal svůj název (Bára a Zuzka). Ročně tento spolek pořádá několik rodinných akcí, které mívají různý charakter. Příkladem lze uvést lampionový průvod obcí nebo adventní tvoření v obřadní síni OÚ Tuchoměřice.

4.2.6 Dopravní infrastruktura

Katastrálním územím Tuchoměřic je vedena dálnice D7 II. třídy. Dálnice je napojena na křižovatku Aviatickou, která nabízí sjezd přímo do Tuchoměřic. Křižovatka Aviatická leží částečně na území hl. města Prahy a částečně na území Středočeského kraje. Její

dopravní zatížení je často velmi vysoké, a tak zde mnohdy vznikají dopravní kolony, které svojí existencí podporují zvýšený provoz v Tuchoměřicích. Samozřejmě to ale není jediný důvod zvýšené dopravy v obci. Tím, že se Tuchoměřice nacházejí kousek od Prahy a spousta lidí nechce platit za dálniční známku, tak jsou silnice Tuchoměřic pravidelně využívány jako bezplatná cesta do hlavního města. To, jak vnímají zvýšenou dopravu v obci místní obyvatelé je možné zpozorovat na některých komentářů v dotazníkovém šetření (viz. kapitola 4.3), ze kterých opět jasně vyplývá nespokojenost respondentů tentokrát ale, co se dopravního zatížení silnic v obci týče. Respondentům se vysoký provoz v Tuchoměřicích nelíbí a jsou nespokojeni s velkým množstvím aut, které se v obci vyskytují. Co se týče další složky dopravní infrastruktury, tak lze v Tuchoměřicích nalézt železniční dráhu, která nabízí železniční stanici Tuchoměřice. Bohužel tato stanice byla nešťastně vybudována v oblasti skladových areálů, a proto je v případě využití této dopravy nutné počítat s příjezdem do odlehlé části obce. Nejvíce využívané dopravní spojení v Tuchoměřicích je ale autobusová doprava, u které zde základní spojení tvoří 2 autobusové linky 312 a 356. Těmito autobusy se lze v obci dostat v podstatě kamkoliv. Spojují Tuchoměřice jak s pražským metrem, tak i letištěm Václava Havla a obcemi v okolí. Zajímavostí je i letecká doprava, která je nad obcí pravidelně provozována. Tuchoměřice se nacházejí hned vedle letiště Václava Havla, a tudíž jsou zde časté vzletávající a přistávající letadla na denním pořádku.

4.2.7 Technická infrastruktura

Vodní hospodářství – Tuchoměřice jsou zásobeny ze skupinového vodovodu, který je připraven dodávat vodu i do současně rozvíjejících se ploch obce. Dále Tuchoměřice disponují gravitačním jednotným kanalizačním systémem, který odvádí splaškovou vodu do ČOV.

Dešťová kanalizace – Z hydrologického pohledu je převážná část Tuchoměřic napojena na povodí Únětického potoka. Potok má délku toku 13,4 km a plochu povodí 47,6 km². Tento potok slouží v obci jako recipient dešťové kanalizace.

Zásobování plynem – Obec Tuchoměřice je aktuálně zásobována zemním plynem z VTL RS (regulační stanice plynu) o výkonu $Q = 3000 \text{ m}^3/\text{hod}$. Pro VTL RS byl v minulosti vybudován přívodní VTL plynovod, který je aktuálně napojen na stávající VTL plynovod do Středokluk.

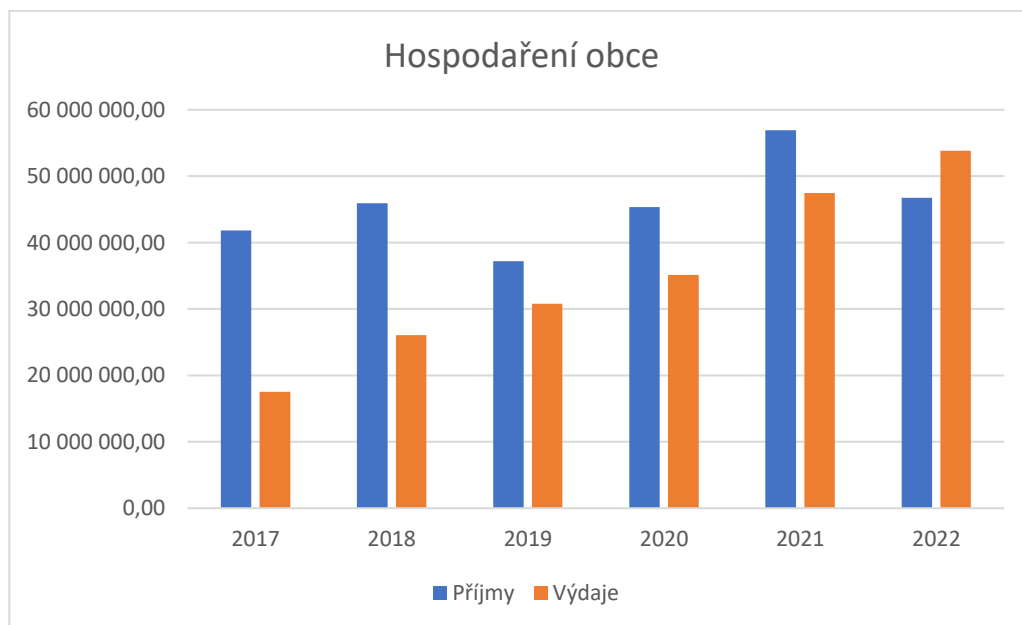
Zásobování elektrickou energií – Tuchoměřice jsou zásobovány el. energií z trafostanic, které byly minulý rok posíleny z důvodu rozvíjejících se ploch na území obce. Rozvodná energetická zařízení a vedení jsou v Tuchoměřicích postupně umisťována pod zem, nicméně zavést kompletní vedení elektřiny v podzemí bude obci trvat několik let.

Spojové vedení – Telefonní obvod v Tuchoměřicích plně pokrývá celé území a je připraven na nárůst počtu uživatelů (nárůst obyvatelstva). Stejně jako elektrické vedení je vedení telekomunikační v obci postupně umisťováno pod zem.

4.2.8 Hospodaření obce

Následující graf 8 znázorňuje vývoj hospodaření obce Tuchoměřice v letech 2017 až 2022. Graf sleduje příjmy a výdaje obce a meziročně je porovnává.

Graf 8 Hospodaření Tuchoměřic od roku 2017 do roku 2022

Zdroj <https://www.outuchomerice.cz/obec/rozpocet-obce/2022.html>, vlastní zpracování

Ve zkoumaných letech až na rok 2022 obec hospodařila s přebytkovým rozpočtem. Rozpočtu schodkového Tuchoměřice dosahovaly pouze v roce 2022, kdy zde výdaje převyšovaly příjmy o celých 7 062 952 Kč. Největší rozdíl mezi příjmy a výdaji obec zaznamenala v roce 2017, kdy příjmy sčítaly až 41 812 940 Kč a výdaje pouze 17 535 414

Kč. Saldo bylo v tomto roce rovno 24 277 526 Kč. Z grafu je na pohled zřejmé, že se každým rokem zvyšovaly v obci výdaje. V roce 2017 byly výdaje sečteny na již zmíněných 17 535 414 Kč. Na konci roku 2022 to bylo 53 811 692 Kč. Příčinou každoročního nárůstu hodnoty výdajů je zejména fakt, že Tuchoměřice neustále rostou a vyvíjí se. Obec každoročně investuje do obecních škol, provádí opravy a rekonstrukce budov, udržuje v chodu a dobré kondici občanskou vybavenost, stará se o dopravní a technickou infrastrukturu atd. Pokud budou mít ovšem výdaje i v dalších letech rostoucí tendenci je více než pravděpodobné, že nastane scénář, kdy každý další rok nebudou Tuchoměřice schopny pokrýt vlastní výdaje svými příjmy a schodkový rozpočet zde bude zcela běžný.

4.2.9 Ekonomické subjekty

Český statistický úřad rozděluje ekonomické subjekty podle vybraných právních forem na obchodní společnosti, družstva, státní podniky a podnikající fyzické osoby. Vývoj počtu těchto subjektů v Tuchoměřicích (zejména soukromých podnikatelů) lze pozorovat v grafu 9, který dokazuje každoroční nárůst v obci. V roce 2017 měly Tuchoměřice 456 ekonomických subjektů. O rok později to bylo již 492 a na konci sledovaného období měla obec 570 registrovaných subjektů ekonomického charakteru. Z tohoto růstu lze tak s odhadem do budoucnosti predikovat, že i v následujících letech budou Tuchoměřice dosahovat pravidelného nárůstu ekonomických subjektů z nichž největší procento budou tvořit soukromí podnikatelé.

Graf 9 Vývoj počtu ekonomických subjektů v Tuchoměřicích od roku 2017 do roku 2022

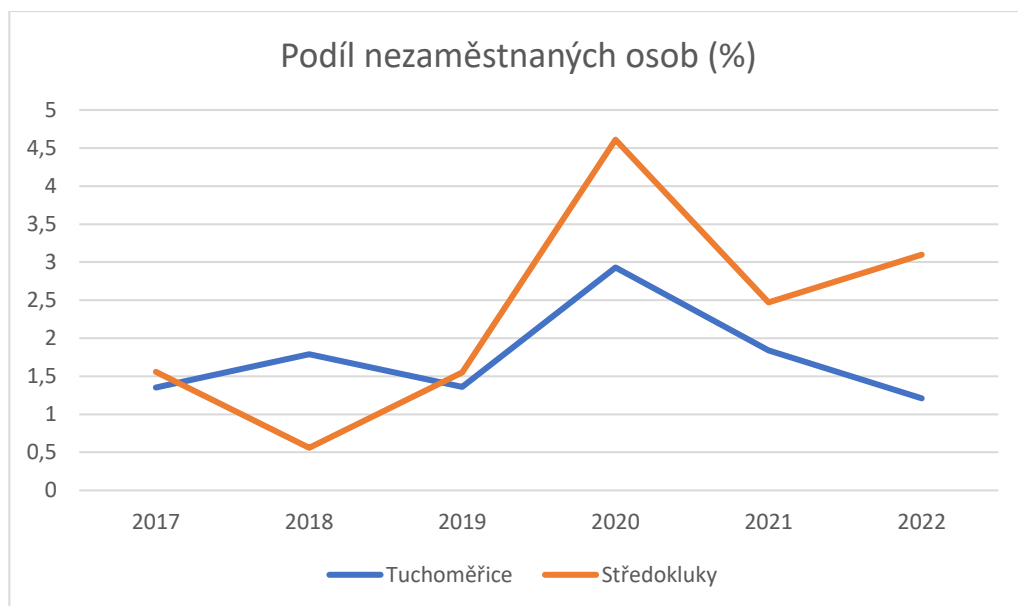

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

4.2.10 Nezaměstnanost

V grafu 10 jsou vykresleny křivky znázorňující vývoj podílu nezaměstnaných osob v Tuchoměřicích a pro porovnání i ve Středoklukách (2017-2022). Středokluky jsou obcí nacházející se hned vedle Tuchoměřic a ve stejném okrese (Praha-západ).

Graf 10 Podíl nezaměstnaných osob (%) v Tuchoměřicích a Středoklukách v letech 2017 až 2022

Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

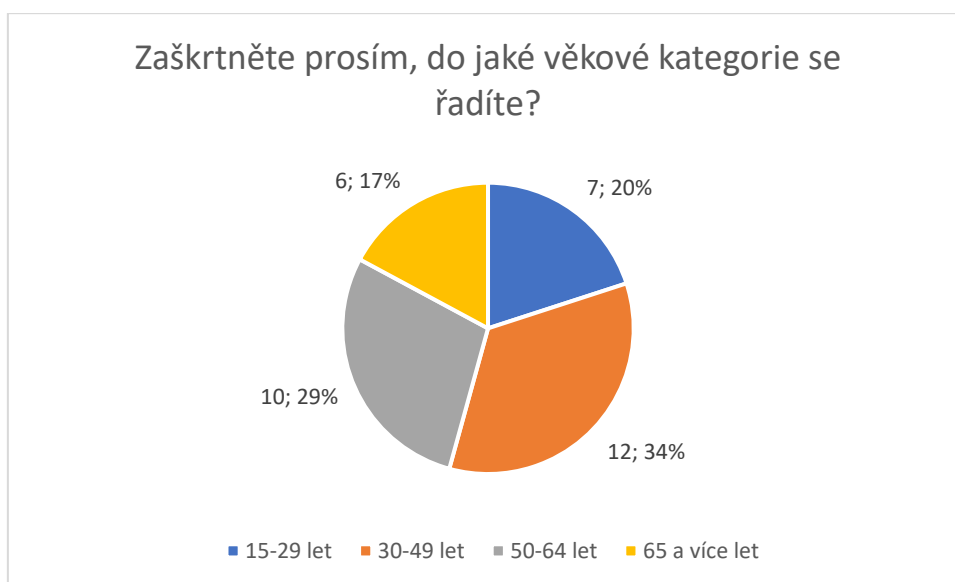
Z grafu 10 je na první pohled vidět často opačný, v roce 2020 i podstatně vyšší vývoj podílu nezaměstnaných osob mezi srovnávanými obcemi. V roce 2017 měly Tuchoměřice nepatrně méně nezaměstnaných osob než Středokluky. V dalším roce ovšem graf 8 ukazuje zcela opačně rostoucí jev, kdy Středoklukům spadla hodnota podílu nezaměstnaných pouze na 0,5 % a Tuchoměřicím vzrostla na 1,79 %. Zajímavý je rok 2020, ve kterém nastala celosvětová pandemie COVID-19 a která výrazně ovlivnila zaměstnanost nejen ve srovnávaných obcích, ale i ve světě jako takovém. Tuchoměřice sahalý tento rok až na hranici podílu 3 % nezaměstnaných osob a Středoklukům narostl tento podíl k hodnotě 4,6 %. V následujícím roce 2021 se situace spojená s pandemií a zaměstnaností poněkud zklidnila a v obou obcích nastal výrazný pokles nezaměstnaných osob. Rok 2022 ovšem opět vykresluje zcela opačný jev, který nastal v roce 2018, ale tentokrát opačně. Tuchoměřice zaznamenaly dosud nejmenší podíl nezaměstnaných osob s hodnotou 1,21 %. Středoklukům

nezaměstnanost naopak narostla a dostala se až na hodnotu podílu nezaměstnaných osob 3,1 %.

4.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření (příloha 1) bylo v papírové podobě rozdáno mezi 35 obyvatel Tuchoměřic a jeho primárním cílem bylo zjistit, jak místní obyvatelé pohlíží na obec a jak vnímají aktuální rozvoj Tuchoměřic. Dotazník obsahoval 12 otázek a byl omezen věkem (nebyl distribuován obyvatelům do 15 let). Využity byly otázky jak uzavřené, tak i otevřené. Výsledky dotazníkového šetření mohou sloužit jako vodítko pro další rozvoj obce, ale také pro snižování nebo odstranění nedostatků a nespokojenosti obyvatel.

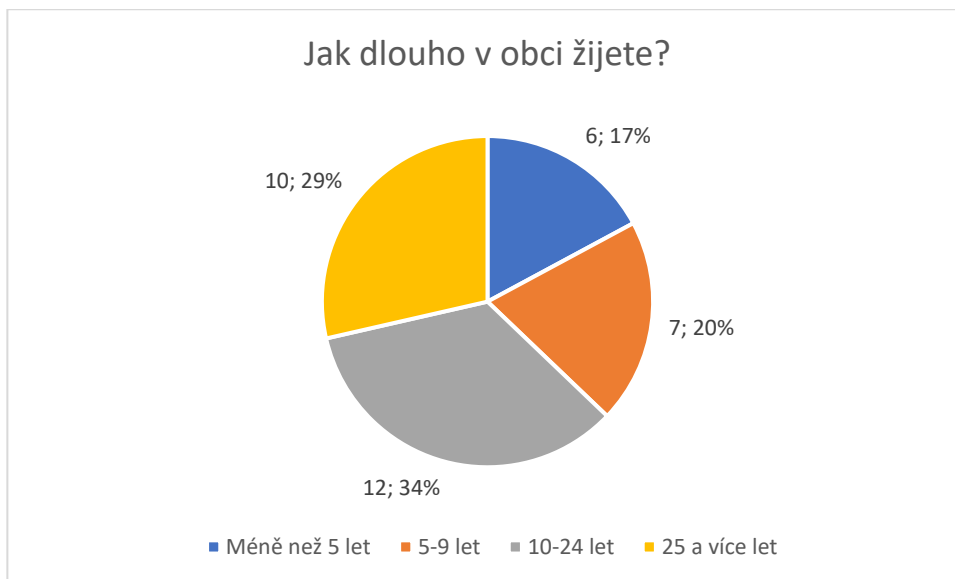
Graf 11 Otázka č.1 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

První otázka v rámci dotazníkového šetření (graf 11) zjišťovala věkové složení respondentů. Nejvíce bylo ve věkové kategorii 30-49 let – 12. Druhou nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou byli respondenti od 50 do 64 let – 10. Ve věku 65 let a více bylo 6 respondentů a ve věkovém rozmezí 15–29 let bylo 7 respondentů.

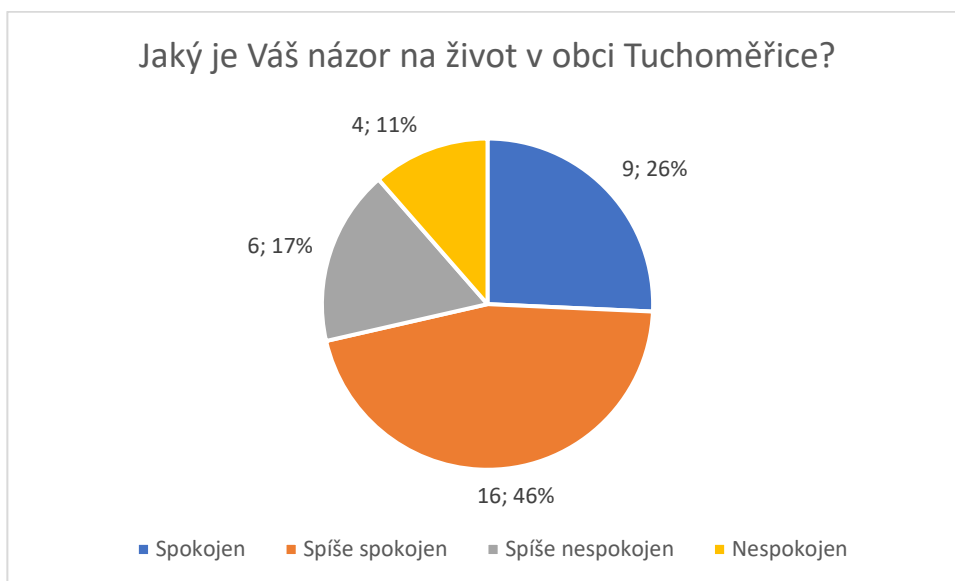
Graf 12 Otázka č.2 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

Druhá otázka (graf 12) byla zaměřena na délku života respondentů v Tuchoměřicích. Na první pohled je vidět, že se do dotazníkového šetření zapojili především respondenti, kteří v Tuchoměřicích žijí dlouhodobě. 25 a více let zde žije 29 %, 10-24 let zde žije 34 %. 5-9 let zde žije 20 % respondentů a méně než 5 let zde žije 17 %.

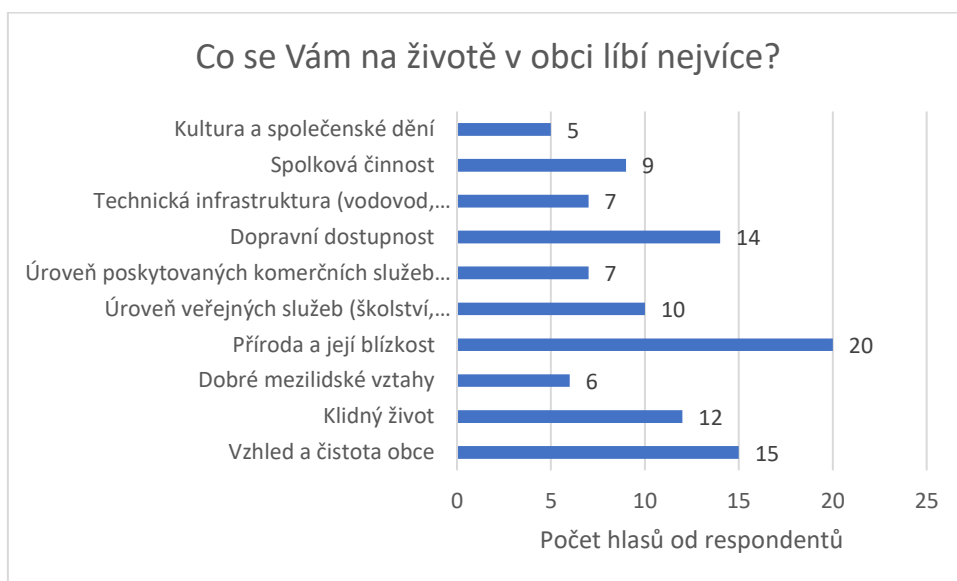
Graf 13 Otázka č.3 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

Ve třetí otázce (graf 13) byla zjišťována spokojenost života respondentů v obci. Výsledek je velmi pozitivní, jelikož 26 % respondentů vybralo odpověď „Spokojen“ a 46 % respondentů odpovědělo „Spíše spokojen“, což dohromady tvoří 72 % spokojených respondentů. Odpovědi „Spíše nespokojen“ a „Nespokojen“ respondenti volili spíše zřídka a jejich procentuální součet je dohromady tvořen 28 %.

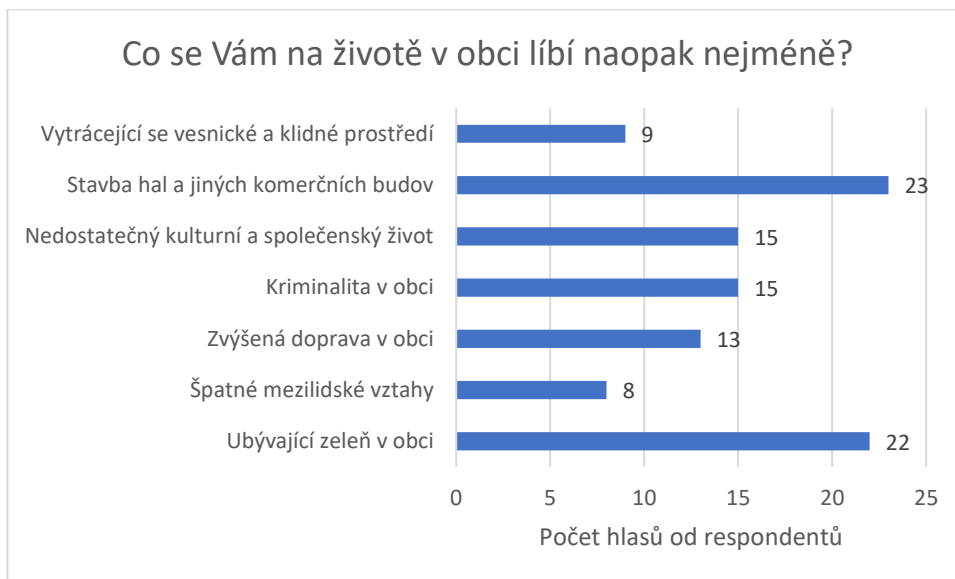
Graf 14 Otázka č.4 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

Co se týče čtvrté otázky (graf 14), tak zde byli respondenti dotazováni, co se jim na životě v obci líbí nejvíce. V této otázce s 12 možnostmi mohl každý jeden respondent vybrat maximálně 3 možnosti. Nejvyšší počet hlasů, a tedy i to, co se respondentům na životě v obci líbí nejvíce je „Příroda a její blízkost“ (20 hlasů). Druhé místo získala odpověď „Vzhled a čistota obce“ (15 hlasů) a hned za ní následovala odpověď „Dopravní dostupnost“ (14 hlasů). Z nabízených odpovědí dostala nejméně hlasů odpověď „Kultura a společenské dění“ (5 hlasů), následovaly „Dobré mezilidské vztahy“ (6 hlasů) a shodný počet hlasů získaly odpovědi „Technická infrastruktura“ a „Úroveň poskytovaných komerčních služeb“ (7 hlasů).

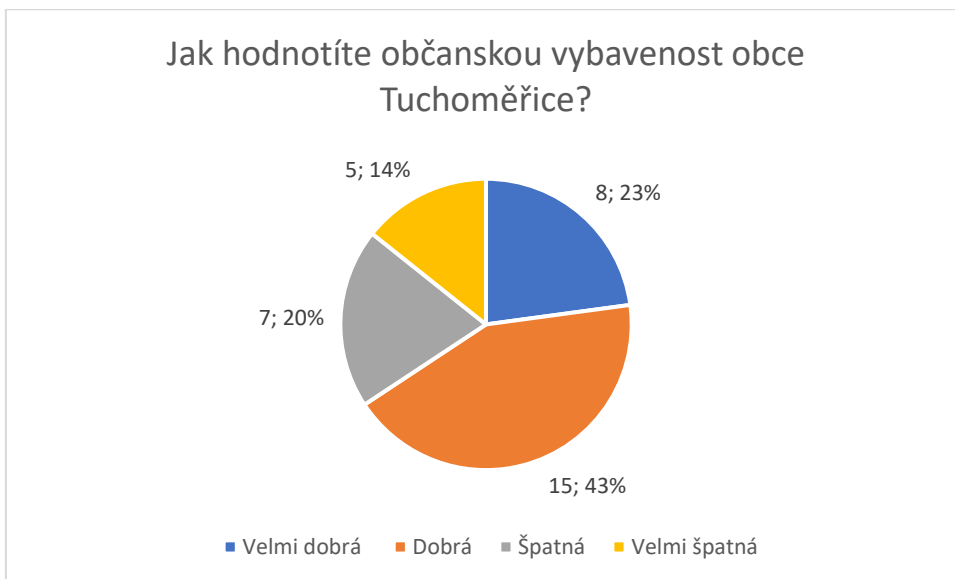
Graf 15 Otázka č.5 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

Pátá otázka v rámci dotazníkového šetření (graf 15) měla za cíl zjistit, co se respondentům na životě v obci líbí nejméně. Opět zde bylo na výběr, tentokrát ze 7 možných odpovědí, přičemž každý jeden respondent mohl vybrat až 3 odpovědi. Dle očekávání se respondentům v obci nejméně líbí „stavba hal a jiných komerčních budov“ (23 hlasů). Hned na druhém místě je „Ubývající zeleň v obci“ (22 hlasů) a na třetí a čtvrté pozici se umístily odpovědi „Nedostatečný kulturní život“ (15 hlasů) a „Kriminalita v obci“ (15 hlasů). Nejméně hlasů zde dostaly odpovědi „Špatné mezilidské vztahy“ (8 hlasů) a „Vytrácející se vesnické a klidné prostředí“ (9 hlasů).

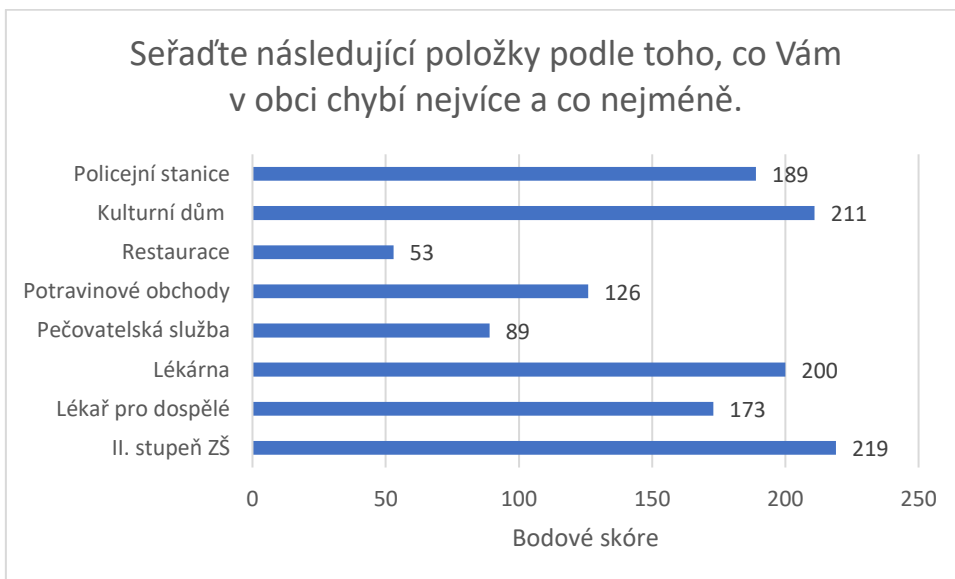
Graf 16 Otázka č.6 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

Pokud jde o občanskou vybavenost Tuchoměřic, tak tu respondenti hodnotili v šesté otázce (graf 16), kde měli na výběr ze 4 možných odpovědí. Pro odpovědi „Velmi dobrá“ a „Dobrá“ hlasovalo dohromady 66 % respondentů. Co se týče odpovědí „Špatná“ a „Velmi špatná“, tak těmito možnostmi hodnotilo občanskou vybavenost obce 34 % dotázaných.

Graf 17 Otázka č.7 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

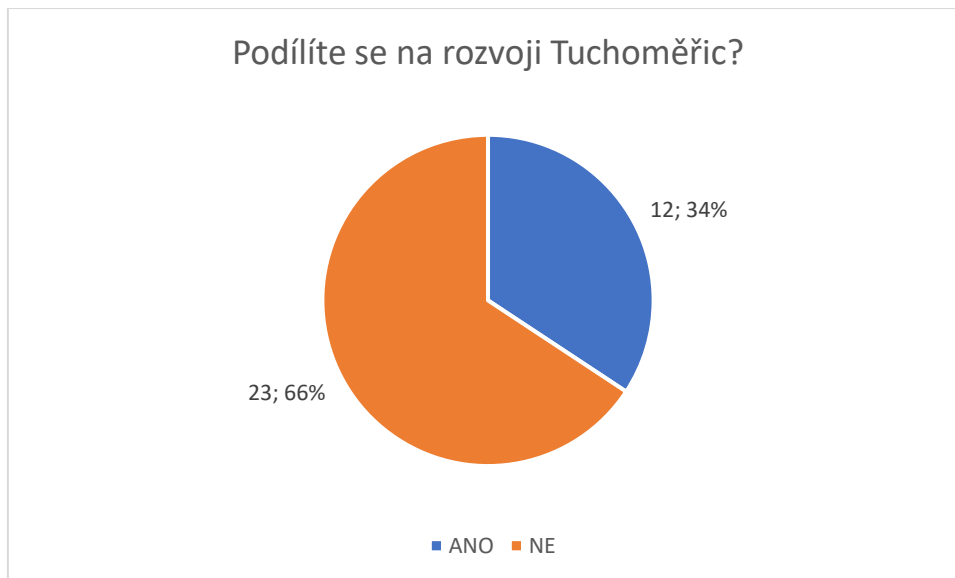
V sedmé otázce (graf 17) měli respondenti za úkol seřadit jednotlivé položky podle toho, co jim v obci chybí nejvíce a co nejméně. K jednotlivým odpovědím respondenti přiřazovali pořadová čísla od 1 do 8, přičemž 1 značila nejvíce, 8 nejméně. V procesu, kdy byl dotazník vyhodnocován bylo k těmto pořadovým číslům přiděleno bodové hodnocení, kdy se 1 rovnala 8 bodům a 8 byla rovna 1 bodu. Ve výsledku byly získané body u jednotlivých odpovědí sečteny a tam, kde bylo bodové skóre nejvyšší bylo patrné, co respondentům chybí v obci nejvíce. Na základě dosažených dat v grafu 17 je tedy možné vidět, že z možných odpovědí respondentům v obci nejvíce chybí „II. stupeň ZŠ“ (219 bodů). Těsně za touto odpovědí se umístil „Kulturní dům“ (211 bodů) a na třetím místě byla „Lékárna“ (200 bodů). Vysoké bodové skóre získaly také odpovědi „Policejní stanice“ (189 bodů) a „Lékař pro dospělé“ (173 bodů). Dle očekávání respondentům v obci nejméně chybí „Restaurace“ (53 bodů), překvapivě nižšího bodového skóre dosahovala také odpověď „Pečovatelská služba“ (89 bodů).

V rámci této otázky měli respondenti k dispozici také možnost do odpovědi „Jiné“ vypsát, co dalšího jim v obci chybí. Odpovědi jsou různorodé a většina z nich byla zachována v původním znění. Níže uvedené odpovědi respondentů mohou sloužit jako inspirace pro další projekty, záměry a aktivity v rámci rozvoje Tuchoměřic.

- Parkovací stání v Kněžívce
- U nových staveb není dostatečně pokryto parkování
- Drogerie v rámci obchodního centra
- Není zde holič
- Voda, všechny rybníky (nejméně 6) jsou zasypané
- Dětské hřiště
- Bankomat
- Bazén, veřejné koupaliště
- Pořádné tribuny na hřišti
- Více zelených ploch
- Mohlo by tu být lepší ovzduší
- V některých částech obce chybí přechody pro chodce a veřejné osvětlení
- Zeleň v obci (vícekrát se opakující)
- Možná více kontejnerů na odpad

- Nové elektrické vedení
- Klid, dobré sousedské vztahy a větší důraz na zachování přírodního bohatství
- Lavičky k sezení, odpadkové koše
- Park
- Chybí zde kulturní život (vícekrát se opakující)

Graf 18 Otázka č.8 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

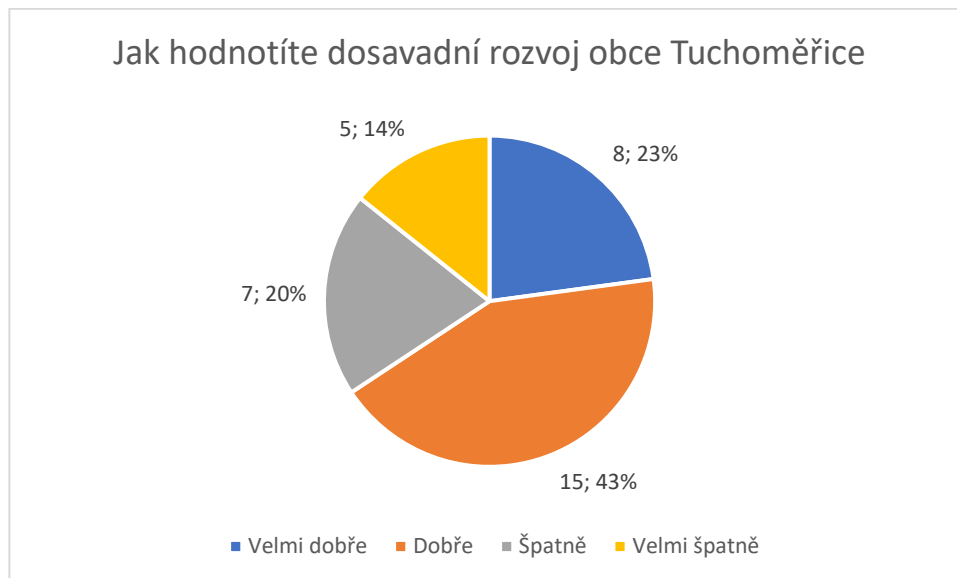
V případě osmé otázky (graf 18) bylo zjišťováno, zda se respondenti podílí na rozvoji Tuchoměřic. Z grafu 18 je na pohled vidět, že se dotazníku účastnilo větší procento respondentů, kteří se na rozvoji Tuchoměřic nepodílí. 66 % respondentů odpovědělo možností „NE“, 34 % dotázaných se na rozvoji obce podílí, a tedy vybrali možnost „ANO“.

Devátá otázka v rámci dotazníku navazovala na otázku předchozí a zjišťovala, jak konkrétně se respondenti podílí na rozvoji obce. Níže uvedené odpovědi respondentů představují jejich slovní vyjádření a většina z nich byla opět zachována v původním znění.

- Kulturní činnosti
- Stavbou budov. V akci Z jsme postavili školku, kulturák a spoustu dalšího.
- Úklid na hřbitově a v okolí svého domu
- Výsadbou převážně jehličnanů (tis, borovice, smrk)

- Dle časové možnosti se podílím. Pravidelně se účastním veřejného zasedání je-li to možné.
- Uklízím v blízkosti svého domu (často se opakující)
- Péčí o místní přírodu
- Spolková činnost v obci
- Údržba chodníků
- Pomocí při pořádání kulturních akcí
- Když je čas, tak v obci sekám trávu
- Práce se seniory

Graf 19 Otázka č.10 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

V desáté otázce (graf 19) respondenti hodnotili dosavadní rozvoj obce Tuchoměřice. Výsledek je velmi dobrý, nicméně zde bylo pár respondentů, kteří hodnotili dosavadní rozvoj obce „Špatnou“ (20 %) a „Velmi špatnou“ (14 %) odpovědí. Ti, co hodnotili dosavadní rozvoj Tuchoměřic „Dobře“ a „Velmi dobře“ jsou dohromady tvořeni 66 %.

Graf 20 Otázka č.11 v rámci dotazníkového šetření

Zdroj Vlastní zpracování

Co se týče předposlední jedenácté otázky (graf 20) v dotazníkovém šetření, tak zde měli respondenti na výběr z 8 možných odpovědí a jejich úkolem bylo zaškrtnout až 3 oblasti, na které by se měla obec v dalších letech zaměřit. Nejvíce respondenti hlasovali pro odpověď „Podpora zeleně a zlepšení životního prostředí v obci“ (20 hlasů). Na druhém místě se umístilo „Školství“ (19 hlasů) a na třetím místě odpověď „Sport, volný čas, kultura“ (17 hlasů). Vysoký počet hlasů získala také odpověď „Veřejný pořádek a bezpečnost“ (16 hlasů), což je podle respondentů též oblast, na kterou by se měly Tuchoměřice v dalších letech zaměřit. Odpovědi, pro které respondenti hlasovali nejméně jsou „Rozvoj cestovního ruchu“ (7 hlasů), „Veřejné služby“ (7 hlasů) a „Zlepšení technické infrastruktury“ (8 hlasů).

V poslední dvanácté otázce dostali respondenti možnost v případě potřeby sdělit další náměty, připomínky, komentáře a vzkazy. Tuto možnost využilo několik respondentů a jejich níže uvedené odpovědi mohou sloužit Tuchoměřicím jako inspirace pro lepší rozhodování v oblasti budoucího rozvoje obce.

- Obec ztratila vesnické a klidné prostředí. Vše se zastavělo domy, halami... Lidi už se tolik osobně neznají. Je tu moc aut, zvýšená kriminalita – zloději.
- V Tuchoměřicích kladně hodnotím infrastrukturu – autobusy, MŠ, ZŠ rozvoz jídla seniorům, kanalizace, chodníky. Záporně hodnotím přelidněnost, ničení

místní přírody a její zastavění domy, hluchnost, výstavba hal okolo obce, obec přírodu upozaduje, velké množství aut, zastavěn hřbitov.

- Nelíbí se mi zde 24h. osvětlené haly a průmyslové areály.
- Je tu moc vysoký provoz na průjezdné silnici.
- Jsem spokojená s nynějším vedením obce
- Líbí se mi pozice obce, jsou tu i někteří dobří sousedé.
- V poslední době vedení obce veškeré možné finanční prostředky investuje jen do fotbalu.
- Na rozvoji obce jsem se podílel dříve, nyní není čas
- Není tu žádný společenský život ani susedské vztahy se nekonají. Není kde – kulturák zavřený.
- Dosavadní rozvoj obce hodnotím za 5 – okolí obce zastavěno halami, zahrady v obci jsou rozparcelovány pro další domy, komunikace přecpané, životní prostředí zrušeno
- V obci nám nic nechybí.
- Je zde stále na čem pracovat. Uvítala bych větší pomoc seniorům s úklidem.
- Zničený disco ráj – žádná kultura v obci!!! Zvýšená kriminalita, vše zastavěno.
- Vadí mi, že je vše zastavěné! A je velmi opomíjená příroda!
- Celkem žádné společenské využití. Dříve zde byly zábavy, dnes není, kde je uskutečnit.
- Lidé tu nedodržují rychlost motorových vozidel. Nelíbí se mi výstavba činžovních domů.
- Stávající infrastruktura je zde na hranici provozuschopnosti
- Bohužel obec ignoruje stavbu hal v obci, příroda zde trpí a postupně ubývá
- Celkově jsem v obci velmi spokojen
- V obci se v poslední době vyskytuje moc přistěhovalců, kteří si myslí, že budeme žít podle nich
- Pozitivně hodnotím, že je zde dostatek kroužků a aktivit pro děti i dospělé
- Občanskou vybavenost Tuchoměřic hodnotím velice dobře, obec má velký rozpočet a může se rozvíjet

4.4 SWOT analýza obce Tuchoměřice

SWOT analýza zobrazuje silné a slabé stránky Tuchoměřic a možné příležitosti a hrozby. Je sestavena především na základě dat zjištěných v kapitolách Obec Tuchoměřice a Analýza sociálních a ekonomických ukazatelů Tuchoměřic, nicméně i kapitola Vyhodnocení dotazníkového šetření obsahuje určité informace, které tuto analýzu doplňují.

Tabulka 3 SWOT analýza obce Tuchoměřice

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
<ul style="list-style-type: none"> - geografická poloha - každoroční růst počtu obyvatel - základní i mateřská škola - praktický lékař pro děti a dorost - dostupnost restaurací a hotelů - církevní zastoupení - Turistické zajímavosti - spolková činnost - dopravní spojení - technická infrastruktura - nízká nezaměstnanost 	<ul style="list-style-type: none"> - ubývající množství zeleně a zemědělských ploch - haly a jiné komerčních budovy - roztroušená zástavba - základní škola pouze do I. stupně - absence lékaře pro dospělé - absence lékárny - intenzivní provoz motorových vozidel a letadel - odlehlá železniční stanice - hospodaření obce (rostoucí výdaje)
Příležitosti (O)	Hrozby (T)
<ul style="list-style-type: none"> - ideální místo pro bydlení mladých rodin s dětmi a vznik nových podnikatelských subjektů - rozšíření kapacity ZŠ a MŠ a zavedení II. stupeň v rámci základní školy - výsadba zeleně a podpora přírody - využití turistických zajímavostí 	<ul style="list-style-type: none"> - ztráta přírodní krajiny a vesnického klidu v důsledku suburbanizace - odstěhování zejména mladých lidí za zaměstnáním do hlavního města Prahy - nadměrné dopravní emise a hluk motorových vozidel

Zdroj Vlastní zpracování

4.4.1 Shrnutí analýzy

Z pohledu silných stránek bylo zjištěno, že hlavní předností obce Tuchoměřice je její geografická poloha. Tuchoměřice se nacházejí zhruba 3 km od městských částí hlavního města Prahy Ruzyně a Přední kopaniny. Počet obyvatel je zde v téměř konzistentním růstu a s výhledem do budoucnosti se předpokládá, že v Tuchoměřicích budou obyvatelé pouze a jen přibývat. Obec nabízí jak mateřskou školu, tak i základní školu ovšem pouze do prvního stupně. Je zde možnost navštívit praktického lékaře pro děti a dorost, nicméně lékař pro dospělé nebo budova lékárny se v Tuchoměřicích nenachází. Obyvatele, ale zejména turisty potěší pestrá nabídka restaurací, které lze v obci navštívit, zároveň v případě potřeby ubytování zde existují 2 hotely. Další silnou stránkou Tuchoměřic je církevní zastoupení. V obci působí 2 církve, konkrétně římsko-katolická a československá husitská. Obě církve mají na území Tuchoměřic vybudovány kostely, a tak mohou lidé spadající pod jednu z církví vykonávat církevní činnosti přímo v obci. V případě turistických zajímavostí lze v Tuchoměřicích navštívit 3 atraktivní místa. Největší dominantou je Tuchoměřický zámek spolu s kostelem sv. Víta. Dále je to přírodní památka Kněžívka a také Únětický potok, který nabízí naučnou stezku. Silnou stránkou Tuchoměřic je i aktivní spolková činnost, která v obci pravidelně zajišťuje sportovní, rodinné, vzdělávací a jiné akce určené zejména pro místní obyvatele. Pro ty, co by se chtěli zúčastnit jedné z těchto akcí, ale nejsou z Tuchoměřic je obec vybavena velmi dobrým dopravním spojením zejména s Prahou a okolními obcemi. Je zde možnost využít autobusovou, ale i vlakovou dopravu. Bohužel jediná železniční stanice, která se v obci nachází je nešťastně vybudována v odlehle vzdálenosti od obydlené části Tuchoměřic. V případě využití této dopravy je tedy potřeba počítat s příjezdem do oblasti skladových areálů. Co se týče technické infrastruktury, tak ta je z pohledu Tuchoměřic taktéž silnou stránkou obce stejně tak jako nízká nezaměstnanost, která kromě roku 2020 nepřekročila v obci hranici 2% podílu nezaměstnaných osob.

Slabou stránkou Tuchoměřic je zejména množství zeleně a zemědělských ploch, které v posledních letech v obci ubývá. Tím, že je obec postihnutá stavbou komerčních zón a neustálým rozšiřováním původních, případně stavbou nových rezidenčních zón dochází v obci k čím dál tím častějšímu úbytku přírody. S tím souvisí i roztroušená zástavba, která se v důsledku staveb nových rezidenčních zón vyskytuje zejména ve východní části obce. Další slabou stránkou Tuchoměřic je intenzivní provoz motorových vozidel a letadel, který

výrazně narušuje klid a zvyšuje dopravní emise v obci. Tuchoměřicemi je vedena dálnice D7, která se často potýká s dopravními kolonami. Zároveň se obec nachází poblíž letiště Václava Havla, a tudíž nad obcí často létají letadla. V souvislosti s touto slabou stránkou je vhodné také zmínit ničení silniční infrastruktury, což obec bude muset řešit častějšími opravami. Do slabých stránek Tuchoměřic se řadí i hospodaření obce, a to zejména z důvodu pravidelně rostoucích obecních výdajů. Obec sice od roku 2017 do roku 2021 hospodařila s přebytkovým rozpočtem, nicméně rok od roku se jí zvyšovaly výdaje až se nakonec v roce 2022 dostala do schodku 7 062 952 Kč. Podle zjištěných dat lze tedy vyvodit, že i v následujících letech budou Tuchoměřice dosahovat schodkového rozpočtu.

Jako příležitost se Tuchoměřicím nabízí využít svoji lokalitu k lepší propagaci a nalákat tak více potencionálních obyvatel, zejména mladých rodin s dětmi, kteří hledají bydlení v dosahu Prahy. Propagace by mohla být zaměřená také na nově vznikající podnikatelské subjekty, kterým by obec poskytla ideální zázemí k podnikatelské činnosti. Další příležitostí je rozšíření kapacity MŠ a ZŠ a zavedení II. stupně v rámci základní školy. Uskutečněním této příležitosti by si Tuchoměřice zajistily nejen budoucí potenciál v souvislosti s přibývajícími dětmi, ale i dle dotazníkového šetření větší spokojenost obyvatel. Již zmíněnou slabou stránkou Tuchoměřic je ubývající množství zeleně a celkově přírody v důsledku zejména procesu suburbanizace. Aby toto negativum obec alespoň z části vykompenzovala, tak se jí nabízí příležitost výsadby nové zeleně a tím tedy podpory přírody v Tuchoměřicích. Poslední navrhovanou příležitostí je efektivnější využití turistických zajímavostí, které obec nabízí a docílit tak většího turismu v Tuchoměřicích.

Ze zjištěných dat lze určit i některé možné hrozby, které mohou Tuchoměřice znatelně poškodit. První hrozbou je ztráta nadměrné části přírodní krajiny, zároveň i vesnického klidu v důsledku suburbanizace. To, že obec roste a vyvíjí se je samozřejmě pozitivum, ovšem je potřeba to dělat systematicky a udržitelně. Další hrozba představuje situaci, kdy se obyvatelé, zejména mladí lidé budou stěhovat za zaměstnáním z obce do hlavního města Prahy. Tuchoměřice svojí polohou přímo vybízí odstěhovat se do hlavního města, kde si lidé mohou zvýšit životní úroveň. Tuto aktivitu je ze strany obce tedy potřeba sledovat a vyvarovat se tomuto scénáři. Třetí hrozba je spojena s místní intenzivní dopravou, která by mohla do budoucna přinášet negativum v podobě nadměrných emisí a zvýšeného hluku. S tím souvisí i zničená silniční infrastruktura, která byla zmíněna v odstavci slabých stránek.

4.5 Návrhy pro rozvoj obce

Na základě provedené analýzy a dotazníkového šetření (příloha 1) lze Tuchoměřicím navrhnout rozvojová opatření vedoucí ke zlepšení kvality života a větší spokojenosti obyvatel.

První návrh se zajímá o základní školu, která podle zjištěných dat nedisponuje II. stupněm. Tohoto nedostatku si byli vědomi i někteří respondenti v rámci dotazníku, kterým II. stupeň v obci rovněž chybí. Tím, že by obec rozšířila základní školu o další stupeň, tak by vyhověla nejen obyvatelům, ale také by vytvořila možnost dětem prvního stupně pokračovat ve studiu na území Tuchoměřic.

Dalším rozvojovým návrhem je zřízení praktického lékaře pro dospělé a lékárny. V Tuchoměřicích působí pouze jeden lékař, který je ale zaměřen jen na děti a dorost. Zároveň zde není ani lékárna, o kterou by podle respondentů byl zájem. Uskutečnit tento návrh by pro obec spadalo spíše do těžších splnitelných aktivit, jelikož pro funkci praktického lékaře pro dospělé by potřebovala sehnat nejlépe lékaře, který soukromě podniká a lékárníka, který má způsobilost prodávat léky. V případě ale, že by toto obec zařídila a sehnala potřebné lidi mohla by zajistit i prostory, kde by se tyto aktivity uskutečňovaly.

Často opakovaným nedostatkem Tuchoměřic v rámci dotazníku byla i zábava a společenské využití v obci. Tím, že obec zrušila jediný kulturní dům, který se vyskytoval na území Tuchoměřic, tak zde v současné době neexistuje místo, kde by se mohli obyvatelé scházet a kulturně se bavit. Návrhem je tedy znovuoživení kulturního domu a vybudování tak místa určeného ke společenským akcím.

Na základě získaných odpovědí od respondentů může být vhodným rozvojovým návrhem i zavedení místní policie, a to zejména z důvodu zvýšené kriminality. Na katastrálním území Tuchoměřic se policie nachází, ovšem svým umístěním spadá spíše k vedlejším obcím. Pro lepší kontrolu a dohled nad Tuchoměřicemi dává větší smysl vybudovat policii přímo v obci a v případě její potřeby ji mít v co nejkratším dosahu.

5 Závěr

Cílem této práce bylo zanalyzovat a zhodnotit sociální a ekonomický rozvoj obce Tuchoměřice v kontextu procesu suburbanizace. Tuchoměřice se nacházejí ve Středočeském kraji v okrese Praha-Západ a v současnosti zde žije okolo 1687 obyvatel.

Teoretická část práce byla zaměřena na teoretická východiska, konkrétně zde byly popsány urbanizační fáze, regionální rozvoj, trvale udržitelný rozvoj a obec. V praktické části byla základní charakteristikou, historií a prostorovou strukturou ovlivněnou suburbanizací představena obec, ke které se tato práce vztahuje a následně byla provedena analýza sociálních a ekonomických ukazatelů, která blíže specifikovala konkrétní oblasti a poukázala na dosavadní rozvoj Tuchoměřic. První zkoumaný ukazatel bylo obyvatelstvo, kde analýza prokázala téměř každoroční přírůstek. Dále byla analyzována občanská vybavenost, církev, cestovní ruch, spolková činnost, dopravní infrastruktura a technická infrastruktura. Z pohledu ekonomických ukazatelů bylo poté zkoumáno hospodaření obce, ekonomické subjekty a nezaměstnanost.

Součástí práce bylo i zhotovení SWOT analýzy, zpracování a následné vyhodnocení dotazníkového šetření a také sestavení návrhů pro rozvoj obce. SWOT analýzou byly charakterizovány silné a slabé stránky Tuchoměřic a možné příležitosti a hrozby. Kapitola, kde je vyhodnoceno dotazníkové šetření poukázala na to, jak místní obyvatelé pohlíží na obec a jak vnímají aktuální rozvoj Tuchoměřic a v případě kapitoly návrhů pro rozvoj obce byla navržena rozvojová opatření vedoucí ke zlepšení kvality života a větší spokojenosti obyvatel.

Z provedené analýzy a dosažených výsledků bylo zjištěno, že proces suburbanizace je v Tuchoměřicích ve výsledku spíše negativním procesem, který v obci již delší dobu způsobuje úbytek krajiny a přírodních ploch. Z pohledu obyvatelstva jsou na tom Tuchoměřice velmi dobře, jelikož zde obyvatelstvo téměř konzistentně přibývá a roste. Silnou stránkou Tuchoměřic je z hlediska občanské vybavenosti dostupnost základní i mateřské školy. Základní škola zde disponuje pouze prvním stupněm, ovšem snahou ze strany obce je neustále zvyšována její úroveň a do budoucna nabízí Tuchoměřicím příležitost v podobě zavedení i druhého stupně. Co se dopravní infrastruktury týče, je zde možnost využít jak silniční, tak i železniční dopravu. V případě využití vlakových linek je ovšem nutno počítat s příjezdem do odlehlé části Tuchoměřic. Z pohledu technické infrastruktury

je na tom obec velmi dobře, například ale rozvodná energetická zařízení a vedení jsou v Tuchoměřicích stále ve fázi umístování pod zem a dokončení obec plánuje až v dalších letech. Pokud jde o spolkovou činnost, tak bylo zjištěno, že je v obci vykonávána čtyřmi spolky a že jejich působení zde výrazně napomáhá k lepšímu sociálnímu životu.

Na technice dotazníkového šetření (příloha 1) byla zajímavá zejména autenticita výpovědí od respondentů, kteří v obci žijí a někteří z nich se i podílí na rozvoji Tuchoměřic. Bylo zjištěno, že se obyvatelům život v obci spíše líbí, nicméně mezi tázanými byli i tací, kteří s životem v Tuchoměřicích nejsou spokojeni. To, co se respondentům na životě v obci líbí nejvíce je příroda a její blízkost, to, co naopak nejméně je stavba hal a jiných komerčních budov. Občanskou vybavenost Tuchoměřic respondenti hodnotili dobře, co by zde ale uvítali je například II. stupeň ZŠ nebo kulturní dům, který byl v obci v nedávné době zrušen. Co se týče dosavadního rozvoje Tuchoměřic, tak ten je vnímám respondenty pozitivně, každopádně z některých slovních komentářů bylo patrné, že zde za jako velké dosavadní rozvojové negativum obyvatelé považují probíhající suburbanizaci, která v obci snižuje procento zeleně a způsobuje vznik nových rezidenčních, a hlavně komerčních zón.

Má-li být závěrem zhodnocena obec Tuchoměřice, tak je možné říct, že se jedná o neustále rozvíjející se územní celek, který nabízí nejen nově příchozím, ale i původním obyvatelům velmi dobrý základ potřebný pro kvalitní život. To, co aktuálně sužuje Tuchoměřice nejvíce je probíhající suburbanizace, která v obci způsobuje úbytek krajiny a zemědělských ploch, nicméně i přes tento negativní projev faktem zůstává, že právě díky tomuto procesu obec roste a svým způsobem se rozvíjí a formuje do dalších let.

6 Seznam použitých zdrojů

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-2473-061-5.

DAVIS, Todd S. *Brownfields: a comprehensive guide to redeveloping contaminated property*. 2nd ed. Chicago, Ill.: Section of Environment, Energy, and Resources, American Bar Association, c2002. ISBN 97-815-70739-61-3.

DE SOUSA, Christopher. *Brownfields Redevelopment and the Quest for Sustainability*. Netherlands: Emerald Group Publishing Limited, 2008. ISBN 978-00-80453-58-3.

DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Ekonomická geografie pro ekonomy*. [Praha]: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021. ISBN 978-80-88330-35-6.

HNILIČKA, Pavel. *Sídelní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Brno: ERA, 2005. ISBN 80-7366-028-8.

HORSKÁ, Pavla, Eduard MAUR a Jiří MUSIL. *Zrod velkoměsta: urbanizace českých zemí a Evropa*. Praha: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-409-3.

JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3679-2.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.

Kolektiv autorů, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

MIZEROVSKÝ, Tomáš. *Problematika povyšování obcí v České republice na města*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012, 56 s.

PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.

PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst*. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. ISBN 978-80-903813-3-9.

STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 97-880-73675-88-2.

SÝKORA, Luděk, ed. *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Praha: Ústav pro ekopolitiku, 2002. ISBN 80-901914-9-5.

7 Internetové zdroje

ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 15. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Rukověť starosty: Rozpočet obce. *Rok v obci* [online]. [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/63-rozpocet-obce/>

Špačková a spol., *View of Reurbanisation in Postsocialist Europe – A Comparative View of Eastern Germany, Poland, and the Czech Republic*. [online]. Dostupné z: <https://www.comparativepopulationstudies.de/index.php/CPoS/article/view/295/259>

Co je udržitelný rozvoj. *Týden udržitelnosti* [online]. 2023 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.tydenudrzitelnosti.cz/o-projektu/>

Cíle udržitelného rozvoje. *Organizace spojených národů* [online]. 2015 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>

SCHLESINGER, Petr, Ludmila NĚMCOVÁ, František LUKL a Pavel DRAHOVZAL. *Základní principy fungování obce a jejích orgánů* [online]. In: . s. 17 [cit. 2023-09-15]. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>

Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2023-09-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/131222971/cz_nuts_metodika.pdf/abd2b7fa-4e7f-4926-afc5-b58ed66d9719?version=1.3

NUTS. Ústav územního rozvoje [online]. 2022 [cit. 2023-09-21]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp>

JEŽEK, Jiří. Regionální rozvoj [online]. První. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní knihovna, 2014 [cit. 2023-09-23]. ISBN 978-80-261-0462-9. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/16467/1/Regionalni_rozvoj.pdf

Tuchoměřice – Oficiální stránka obce. *Tuchoměřice*. [online]. Copyright © 2023 [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: <https://www.outuchomerice.cz/>

Tuchoměřice – Oficiální stránka obce. *Z Historie*. [online]. [cit. 2024-01-03]. Dostupné z: <https://www.outuchomerice.cz/obec/informace-o-obci-1/z-historie/>.

Český statistický úřad. Online. 2023 [cit. 2023-10-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>.

Online. SEZNAM.CZ. Mapy.cz. 2023. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=14.1975000&y=50.1193000&z=11&base=ophoto>. [cit. 2023-11-14].

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Statistické jednotky NUTS 2 – Česká republika	23
Obrázek 2 Prapor obce	34
Obrázek 3 Znak obce	34
Obrázek 4 Letecký pohled na území Tuchoměřic v roce 2003	37
Obrázek 5 Letecký pohled na území Tuchoměřic v roce 2023	37
Obrázek 6 Kostel sv. Víta	46
Obrázek 7 Kostel Církve československé husitské	46

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozdílnost mezi tradičním a současným pojetím regionální politiky	25
Tabulka 2 Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel	31
Tabulka 3 SWOT analýza obce Tuchoměřice	62

7.3 Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v Tuchoměřicích od roku 2002 do roku 2022	38
Graf 2 Vývoj počtu žen a mužů v Tuchoměřicích od roku 2002 do roku 2022	39
Graf 3 Vývoj počtu narozených a zemřelých obyvatel v Tuchoměřicích od roku 2002 do roku 2022	40
Graf 4 Průměrný věk obyvatel Tuchoměřic podle pohlaví od roku 2002 do roku 2022	41
Graf 5 Věkové složení obyvatel v Tuchoměřicích (%) v roce 2002	42
Graf 6 Věkové složení obyvatel v Tuchoměřicích (%) v roce 2022	42
Graf 7 Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovaných obyvatel v Tuchoměřicích od roku 2002	43
Graf 8 Hospodaření Tuchoměřic od roku 2017 do roku 2022	49
Graf 9 Vývoj počtu ekonomických subjektů v Tuchoměřicích od roku 2017 do roku 2022	50

Graf 10 Podíl nezaměstnaných osob (%) v Tuchoměřicích a Středoklukách v letech 2017 až 2022	51
Graf 11 Otázka č.1 v rámci dotazníkového šetření	52
Graf 12 Otázka č.2 v rámci dotazníkového šetření	53
Graf 13 Otázka č.3 v rámci dotazníkového šetření	53
Graf 14 Otázka č.4 v rámci dotazníkového šetření	54
Graf 15 Otázka č.5 v rámci dotazníkového šetření	55
Graf 16 Otázka č.6 v rámci dotazníkového šetření	56
Graf 17 Otázka č.7 v rámci dotazníkového šetření	56
Graf 18 Otázka č.8 v rámci dotazníkového šetření	58
Graf 19 Otázka č.10 v rámci dotazníkového šetření	59
Graf 20 Otázka č.11 v rámci dotazníkového šetření	60

7.4 Seznam použitých zkratk

NUTS – Nomenclature of Units for Territorial Statistics – Nomenklatura územních statistických jednotek

LAU – Local Administrative Units – Místní samosprávné jednotky

ČOV – Čistírna odpadních vod

ZŠ – Základní škola

MŠ – mateřská škola

Přílohy

Příloha č. 1 – Otázky dotazníkového šetření

1. Zaškrtněte prosím, do jaké věkové kategorie se řadíte?
2. Jak dlouho v obci žijete?
3. Jaký je Váš názor na život v obci Tuchoměřice?
4. Co se Vám na životě v obci líbí nejvíce? (zaškrtněte maximálně 3 možnosti)
5. Co se Vám na životě v obci líbí naopak nejméně? (zaškrtněte maximálně 3 možnosti)
6. Jak hodnotíte občanskou vybavenost obce Tuchoměřice?
7. Seřaďte následující položky podle toho, co Vám v obci chybí nejvíce a co nejméně.
(k položkám přiřaďte pořadová čísla od 1 do 8, přičemž 1 značí nejvíce, 8 - nejméně)
8. Podílíte se na rozvoji Tuchoměřic?
9. V případě, že se podílíte na rozvoji Tuchoměřic, napište prosím jak? (uved'te slovně)
10. Jak hodnotíte dosavadní rozvoj obce Tuchoměřice?
11. Na jaké oblasti by se měla obec zaměřit v dalších letech? (zaškrtněte maximálně 3 možnosti)
12. Prostor pro Vaše další náměty, připomínky, komentáře, vzkazy: